

PUTİN'İN ÖNCÜLÜĞÜNDE MİLLÎ KİMLİĞİN YENİDEN İNŞASI: SOSYAL MEDYANIN VELİKORUS İDEOLOJİSİNİ YAYMADAKİ ROLÜ (2012-2021)*

RECONSTRUCTING NATIONAL IDENTITY UNDER PUTIN'S LEADERSHIP:
THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN PROPAGATING GREAT RUSSIAN
IDEOLOGY (2012-2021)

Samet YERKÖY**

Öz

Bu çalışma, günümüz Rusya'sında Vladimir Putin'in liderliğinde Velikorus ideolojisi olgusunu ve bu ideolojinin sosyal medya kanalları, özellikle de Twitter aracılığıyla yayılmasını incelemektedir. Teun A. Van Dijk'in metodolojisinden hareketle eleştirel söylem analizi çerçevesi kullanan bu araştırma, 2012-2021 yılları arasında Putin'in başkanlık dönemlerinde Rusya Federasyonu Başkanlığının resmî Twitter hesabında kullanılan dilsel ve retorik stratejileri incelemektedir. Bu çalışma, nitel analiz yoluyla, ulusal kimliğin söylemsel inşasını ve Velikorus ideolojisinin yayılmasına ilişkin güç dinamiklerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Söz konusu araştırma tweet içeriğini inceleyerek, söylemi bağlamsallaştırarak ve dilsel özellikleri analiz ederek, sosyal medyanın siyasi ideolojinin yeniden üretimi ve güçlendirilmesi için nasıl bir kanal görevi gördüğünü aydınlatmayı amaçlamaktadır. Bulgular, sosyal medyanın kamusal söylemi ve ulusal kimlik algılarını şekillendirmedeki rolünü anlamamıza katkıda bulunmakta ve Velikorus ideolojisinin dijital çağda hangi mekanizmalar aracılığıyla sürdürüldüğüne dair değerli içgörüler sağlamaktadır. Genel olarak, bu çalışma günümüz Rusya'sında sosyal medya, siyasi güç ve ulusal kimlik arasındaki karmaşık etkileşimin incelikli bir incelemesini sunmaktadır. Bu da Velikorus ideolojisinin günümüzdeki rolünü daha kapsamlı bir şekilde anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Putin, Velikorus, eleştirel söylem analizi, ideoloji, twitter

Abstract

This study examines the phenomenon of Great Russian ideology Vladimir Putin's leadership in contemporary Russia, focusing on its dissemination through social media, especially Twitter. The research explores the linguistic and rhetorical strategies employed on the official Twitter account of the Russian Federation Presidency from 2012 to 2021. Through qualitative analysis, the study aims to uncover the discursive construction of national identity and the power dynamics inherent in the spread of Great Russian ideology. This research aims to shed light on how social media acts as a medium for reproducing and

* Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı'nda hazırlanan ve Prof. Dr. Belkis Ulusoy danışmanlığında yürütülen *Post-Sovyet Dönemde Vladimir Putin Tarafından 'Velikorus' İdeolojisinin Sosyal Medya Aracılığıyla Yeniden Üretimi* adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr., İstanbul / Türkiye, yerkoy@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2682-4986

reinforcing political ideology by examining tweet content, contextualizing the discourse, and analyzing linguistic features. The findings enhance our understanding of how social media influences public discourse and shapes perceptions of national identity, valuable insights into the mechanisms by which Great Russian ideology is sustained in the digital age. Overall, this study offers a nuanced examination of the intricate interplay between social media, political power, and national identity in contemporary Russia, thereby facilitating a more comprehensive understanding of the role of Great Russian ideology today.

Keywords: Putin, Great Russia, critical discourse analysis, ideology, twitter

Giriş

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin (SSCB) dağılmasının ardından Rusya'da yeniden zuhur eden Velikorus ideolojisi, Putin yönetimi altında tekrar güç kazanmış ve Rus toplumu içinde kültürel bir gerçeklik haline gelmiştir. Hâlihazırda bu ideoloji Rus toplumunu ikiye bölmüş durumdadır; kimileri bu ideolojinin devletin gelecekteki felsefesi olarak benimsemesi kanaatine varırken, kimileri de milliyetçiliği körüklediği gerekçesiyle terk edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Batı ideallerine bir alternatifi temsil eden ve Rusya'nın kalkınma hedeflerini tanımlayan Velikorus ideolojisi, geleneksel ve ulusal düşüncenin bir birleşimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Fransız Devrimi'nin ardından ulus-devlet kavramının ortaya çıkmasının Rusya için geleneksel emperyal yapılardan ulusal kimlik duygusuna doğru zorlu bir geçişi tetiklediği bir gerçektir. Büyük Petro'nun Batılı reformlarına rağmen Çarlık rejiminin emperyalist yapısını ve teokratik ilkelerini muhafaza etmesi, Rusya'da ulusal bir kimlik inşa etme sürecini oldukça zorlu hale getirmiştir.¹ 18. yüzyılın sonlarından itibaren, Rus entelektüel çevreleri, Batı Avrupa'daki ulus-devlet modeline özenerek, Rusya'nın kendi benzersiz kimliğini ve ulusal karakterini nasıl tanımlayacağı konusunda yoğun bir tartışma içine girmiştir. Ancak SSCB'nin dağılmasının ardından yeni bir ideoloji arayışına giren Rusya, ulusal bilincini ve kültürünü uygarlık gelenekleri doğrultusunda yeniden şekillendirmeye çalışmıştır. Bu dönem Rus entelektüel çevrelerinde Batıcılar ve Slavofiller arasında bir tartışmaya yol açmıştır. Geleneksel Rusya'ya karşı çıkan Batıcılar, Batı kültürü ve ekonomisiyle bütünleşmeyi hedeflerken, Slavofiller Velikorus ideolojisini savunmuştur. Bu farklı görüşlerin ortasında Rus felsefi düşüncesi, Rusya'nın geleceğinin geçmişi kapsamlı bir şekilde anlayarak ve Rus tarihindeki önemli figürlerin yolunu izleyerek inşa edilmesi gerektiği fikrine yönelmiştir. Tarihi figürlere ve tarihin köklü doğasına yapılan atıflar Velikorus kavramını yeniden şekillendirmeye başlamıştır.

Rusya'daki muhafazakâr düşünürler ve entelektüeller, 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarındaki siyasi ve felsefi geleneğin mirasçıları haline gelmiştir. Rusya'daki bu evrimsel süreci siyasi olaylar şekillendirmiştir. Devrimden önce, Rusya'nın muhafazakâr tabanı İmparator II. Aleksandr'ın reformlarına tepki göstermiş ve toplumun çeşitli yönlerinde Batı etkisine karşı

1 Mesut H. Çaşın – Giray S. Derman, *Rus Dış Politikasındaki Değişim ve Kremlin Penceresinden Yeni Ufuklar*, SRT Yayınları, Ankara 2016, s. 165.

direnç göstermiştir. Benzer şekilde, muhafazakâr taban 1917 devrimci hareketlerine karşı çıkmış ve Rusya'nın Batı ile ilişkilerinin yeniden değerlendirilmesini savunmuştur. Lev Tihomirov ve Mihail Menşikov gibi monarşi yanlısı siyasi figürler Rusya'nın ideolojik duruşunu ortak temalar etrafında birleştirerek Rusya'nın ulusal kimliğini, oluşumunu, gelişimini ve içeriğini benzersiz kılmaya çalışmışlar, Rusya'nın tarihsel mirasına dayanan ulusal ve siyasi doktrinleri vurgulayarak belirli bir fikir etrafında toplanmasını hedeflemişlerdir.² Velikorus ideolojisini savunan muhafazakâr kesim, halkın kaderinin tamamen tarihsel bağlamından kaynaklandığını savunarak geçmiş mirasın yeniden canlandırılmasını ve uygulanmasını savunmuştur. Bu ideoloji, Tanrı'ya yakınlık, güçlü inanç, vicdan, vatanseverlik, aile yapısı ve Rus halkının maneviyatı gibi ilkelere dayanan Rusya'nın manevi gücünü ve tarihsel benzersizliğini sembolize eder hale gelmiştir. Bununla beraber, Velikorus ideolojisi köklerini Rusya'nın yüzyıllara dayanan tarihinden almakta, Rus milliyetini ve kültürünü temsil ederken diğer kültürlerden etkilenmekte, farklılığını ve özgünlüğünü korumaktadır. Rus kültürü hem Avrupa hem de Asya'dan izler taşımakta ve bunları Slav kültürüyle harmanlayarak yeni bir ideoloji geliştirmektedir. Bu ideoloji, kökleri tarihsel örneklere dayanan ve güçlü bir monarşik iktidar tarafından yönetilen bir gelişim yörüngesi öngörmektedir.

Velikorus ideolojisi sadece geçmişin yeniden canlandırılması anlamına gelmemektedir, aynı zamanda geçmişe ve yaşayan kültürel geleneklere dayanan yeni bir Rus devleti için bir slogan niteliğindedir. Rusya'nın Velikorus ideolojisi aracılığıyla yeniden şekillendirilmesinin yanı sıra, ülkenin yasal temellerinin oluşturulması ve otokratik yönetimin daha demokratik bir bağlamda yenilenmesi de bir gereklilik olarak algılanmıştır. Velikorus ideolojisi hem siyasi bir gerçeklik hem de Rus devletinin ideal bir imajı haline gelmiştir. Temel amacı siyasi hedeflere ulaşmak ve ulusu ruhen yeniden eğitmektir. Velikorus ideolojisinin özü, dış güçlerden kültürel ve ekonomik bağımsızlık için çabalamak ve güçlü bir devlet yaratmaktır. Ancak, günümüz Rusya'sında ulusal bir fikir arayışı, Putin'in liderliği altında Velikorus ideolojisine geri dönerek muhafazakâr ve milliyetçi kesimler arasında coşku yaratsa da Rusya'nın çok uluslu bir devlet olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu ideolojinin halk arasında yaygın olarak kabul gördüğüne dair şüpheler de bulunmaktadır.

Velikorus ideolojisinin özü Ortodoksluk, otokrasi ve milliyeti bir araya getirmektedir. Modern düşünürlere göre, Velikorus ideolojisinin savunucuları için ulusal bilinç Rus topraklarından ve Rus halkının kalbinden doğmaktadır. Dolayısıyla bu fikrin doğrudan devlet aygıtından halka empoze edilmesine gerek yoktur. 2016 yılında Başkan Putin bu ulusal fikrin reçetesini sunmuş ve Rus halkının varlığının, vatanlarına duydukları sevgiye ve toplumun çıkarlarını kişisel çıkarların önünde tutmalarına bağlı olduğunu vurgulamıştır. Putin, ülke için tek birleştirici unsurun vatanseverlik olması gerektiğinin altını çizerek bunun dışındaki her türlü ideolojiyi reddetmiştir. Bu ulusal fikrin yukarıdan dayatılmaması, Rus topraklarından ve her bir Rus'un

2 Fedor Gayda, "Konservatori i parlament: proekti reform Gosudarstvennoy dumı v 1907-1917 godah.", <https://politconservatism.ru/articles/konservatory-i-parlament-proekty-reformy-gosudarstvennoj-dumy-v-1907-1917-godah> [Erişim Tarihi: 14.04.2024].

kalbinden doğması gerektiğini vurgulamıştır.³ Başkan Putin'in Velikorus ideolojisini yeniden canlandırma ve yayma çabaları, nüfusun önemli bir kesimi tarafından başarılı olarak algılanmış ve onu Rusya'yı eski gücüne kavuşturan bir lider olarak konumlandırmıştır. Putin'in 2014'te Kırım'ı ilhak etmesi, 2022'de Rus-Ukrayna Savaşı'nı başlatması gibi stratejik hamleleri de bu algıyı pekiştirerek seçim başarılarının devam etmesine katkıda bulunmuştur.

Bununla beraber, Putin'in komünizme duyduğu saygı, ülkesini seven bir liderin yükümlülük duygusundan kaynaklanmaktadır. Tüm komünist liderlere karşı sıcak bir saygı göstermemiş, SSCB'nin çöküşünü sıklıkla Komünist Parti'nin hatalı ve aşırıya kaçan politikalarına bağlamıştır. Putin'in yaklaşımının bir diğer önemli yönü de 2017 yılında Bolşevik Devrimi'nin yüzüncü yıl dönümü kutlamalarını ele alış biçimi olmuştur. Görüşlerinde muhafazakâr olan Putin, başkanlığından önce ülkenin tüm geçmiş siyasi elitlerine saygı göstermiş ve yüzüncü yıl kutlamalarının Rusya'daki herkesi birleştirebilmesi halinde saygınlık kazanabileceğini ileri sürmüştür.⁴

Rusya tarihinde önemli bir dönüm noktası olan Bolşevik Devrimi'nin ardından geçen yüzyılda komünizm Putin döneminde giderek zayıflamıştır. Putin ne komünizmi ne de liberalizmi benimsememekte, bunun yerine Kiev Rusya'sı, Moskova Prensiği ve Rusya İmparatorluğu dönemlerine benzer Slav, Ortodoks ve muhafazakâr bir toplum yaratmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda, statükonun korunması da tutarlı bir çaba olmaktadır. 16. yüzyılda Çar Korkunç İvan döneminde, Çar'a sadık bir gizli polis teşkilatı olan Oprichnina'nın kurulması, muhaliflerin zulme uğramasıyla sonuçlanmıştır. Benzer şekilde, Bolşevik döneminde, Stalin'in önderliğinde, muhalifler "Büyük Temizlik" olarak bilinen süreçte tasfiye edilmiştir. Şu anda Rusya'da, eski bir üst düzey KGB yetkilisi olan Putin de muhalefeti bastırmak için farklı yöntemler kullanmaktadır. Putin rejimi, sosyal medyayı ve devlet kontrolündeki anlatıları stratejik bir şekilde kullanarak Velikorus ideolojisinin propagandasını yapmakta, Rusya'nın ulusal kimliğini ve yönünü yeniden şekillendirmektedir.

Velikorus İdeolojisinin Evrimi: Kiev Knezliği'nden Rusya Federasyonu'na Kadar Olan Süreç

Rus devletinin 9. yüzyıldaki temel anlatısı, Velikorus fenomeni içinde özetlenerek, Doğu Avrupa jeopolitiğinde bir paradigma değişimini tanımlamaktadır. Rurik ve Oleg gibi Vikinglerin bir türevi olan Vareg lordlarının önderlik ettiği bu dönem, gelişen ticaret ağları ve askerî güçle stratejik olarak iç içe geçen İskandinav etkisinin bölgedeki yükselişine işaret etmiştir. Kiev, bu yeni oluşan yönetimin dayanak noktası olarak ortaya çıkmış, başkent, kültürel ve siyasi gelişimin odak noktası görevini üstlenmiştir. Bu yörüngede bir dönüm noktası, Prenses Olga ve

3 Alina Sabitova – Nataliya Anisimova, "U nas net i ne mojet bit nikakoy drugoy obyedyinyayuşçey idei, krome patriotizma", <https://www.kommersant.ru/doc/2907316> [Erişim Tarihi: 14.04.2024].

4 Govorit Moskva, "Putin nadeetsya, ŧto 100-letie revolyutsii podvedyot čertu pod raskolom obşçestva", <https://govoritmoskva.ru/news/139839/> [Erişim Tarihi: 15.04.2024].

Prens Vladimir gibi aydınlar tarafından katalize edilen dönüşümsel bir süreç olan Hristiyanlığın benimsenmesi olmuştur. Ruhani etkilerinin ötesinde, bu dönüşüm farklı Rus bölgeleri arasında siyasi birliği ve kültürel tutarlılığı harekete geçirmiş, özellikle de Konstantinopolis'in düşüşünün ardından Moskova'nın Ortodoks Hristiyanlığın kalesi olarak yükselmesi, gelişen Rus devletinin temelini oluşturan dinî ve siyasi kimliği sağlamlaştırmıştır.⁵

Büyük İvan gibi figürlerin öncülüğünde Moskova'nın yönetimi altında bölgesel hükümdarlığın pekiştirilmesi, merkezi bir Rus devletinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Ancak bu gidişat, Moğol istilaları ve Rus prenslikleri arasındaki iç anlaşmazlıklar gibi zorluklarla noktalanmıştır. Bu değişimlere rağmen Velikorus anlatısı Rus devletinin özünü şekillendirmede etkili olmaya devam etmiş ve Hristiyanlığın siyasi hegemonya ile kaynaşmasını vurgulamıştır. Bununla beraber, dinî ve siyasi otoritenin bütünleşmesi farklı Rus topraklarını homojenleştirme çabalarıyla birleştiğinde, birleşik bir Rus ulusunun ortaya çıkmasının temelini oluşturmuştur. Güç, kültür ve inancın dinamik etkileşimlerinin damgasını vurduğu bu tarihsel süreklilik, Velikorus fenomeninin Rusya'nın jeopolitik yörüngesini şekillendirmedeki kalıcı mirasının altını çizmiştir.⁶

Halk arasında Moskova Knezliği olarak bilinen Velikorus'un ortaya çıkışı, 15. yüzyılın başlarında Avrupa'nın sınırlarında uzak ve izole bir varlık olarak algılanan bir ulusu tasvir etmiştir. Ancak yüzyılın sonuna gelindiğinde Velikorus derin bir başkalaşım geçirmiş, dış baskılara rağmen ideolojisinin ilkelerini kararlılıkla korurken zorlu bir Avrupa gücüne dönüşmüştür. Bu dönüştürücü dönem boyunca, kökleri ihtişam ve egemen kimlik kavramlarına dayanan Velikorus ideolojisinin ilkeleri, ulusun yörüngesinin arkasındaki yol gösterici güç olarak hizmet etmiştir.⁷

Bu anlatının merkezinde iki önemli şahsiyet vardır: I. Petro ve II. Katerina. Her ikisi de kendi başlarına Velikorus ideolojisinin sadık savunucuları olmuştur. Farklı metodolojilerine rağmen, her iki hükümdar da Velikorus egemenliğini hararetle savunurken, devleti modernleştirme yönündeki iddialı çabalara öncülük etmişlerdir. I. Petro'nun liderliği altında Rusya Çarlığı, Avrupa sahnesinde zorlu bir devlet olarak hak ettiği yeri alma yolunda kapsamlı bir dönüşüme girmiştir. Köklü reformlar, çoğu zaman tartışmalı olsa da devletin içsel büyüklüğüne ve Avrupa güçleri arasındaki konumuna olan inançla desteklenmiştir. Aynı şekilde II. Katerina'nın hükümdarlığı, imparatorluğun toprak sınırlarını genişlettiği, kültürel ve entelektüel gelişimini beslediği için Velikorus'un kalıcı ruhunun bir örneği olmuştur. Aydınlanmacı despotizmi ve toprak sınırlarının genişletilmesine olan hedefi, Velikorus'un ilkelerine derin bir bağlılıkla dolu olmuş ve ulusun Aydınlanma döneminin entelektüel ortamda gelişmesini sağlamıştır.⁸

5 Vladislav Tsypin vd., *İstoriya Russkoy Pravoslavnoy Tserkvi*, Prosveşçenie, Moskva 2017, s. 9-10.

6 Vladimir N. Şevçenko, *Jiznesposobnost Rossiyskogo Gosudarstva kak Filozofsko-Politiçeskaya Problema*, İF RAN, Moskva 2006, s. 84.

7 Andrey V. Marçukov, *Ukrainskoe Natsionalnoe Dvijenie*. USSR. 1920-1930-e Godı, Nauka, Moskva 2006, s. 27-28.

8 Aleksey Miller, "Natsionalnaya İdentičnost na Ukraine: İstoriya i Politika", *Rossiya v Globalnoy Politike*, 20/4, (2022), s. 48-52.

Çar II. Aleksandr'ın Rus tarihinde önemli bir yere sahip olan hükümdarlığı sırasında, Velikorus ideolojisinin ilkeleri ulusun yönüncesini şekillendiren yol gösterici bir güç olarak ortaya çıkmıştır. Kökleri görkem ve egemen kimlik kavramlarına dayanan Velikorus ideolojisi, bu yenilikçi dönemde Rusya'nın dönüşümünde merkezî bir rol oynamıştır. Bununla beraber ulus, Kırım Savaşı'nın sonuçları ve iç reform ihtiyacı ile boğuşurken, Velikorus ideolojisinin ilkeleri, Rusya'nın kendine özgü kimliğini ve geleneklerini kararlılıkla koruyarak dış baskılara karşı sağlam bir şekilde durmuştur. Avrupa'yı kasıp kavuran Batılılaşma akımlarına rağmen Velikorus ideolojisi Rusya'nın karakterini koruma konusunda kararlılığını sürdürmüştür.⁹

İmparator II. Aleksandr döneminde Velikorus ideolojisi, güçlü bir yayılcılık için iç dönüşümün zorunluluğunu vurgulayarak Rusya İmparatorluğu'nun yönüncesine yön vermiştir. Rus tarihçiler Bugrov ve Sokolov'a göre,¹⁰ II. Aleksandr, başta babası I. Nikola olmak üzere tüm seleflerinin aksine, otokrasi, serflik ve ortaya çıkan ticaret ve kapitalizm güçleri arasındaki uyumsuzluğu kavramıştır. II. Aleksandr'ın reformları, kısmen Rusya'nın Kırım Savaşı'nda dibe vurmasına tepki olarak başlatılmış ve ilerlemeyi engelleyen sosyo-ekonomik yapıları ortadan kaldırmayı amaçlamıştır. Bu reformlar arasında en önemlisi, Velikorus'un hem tarihsel sürekliliğe hem de modernleşmeye olan bağlılığını simgeleyen serflikin kaldırılması olmuştur. 1861'deki kararnamesi milyonlarca köylüyü özgürleştirerek ona "Kurtarıcı Çar" lakabını kazandırmıştır.¹¹ Kökleri Velikorus ilkelerine dayanan bu reformlar, 1917 Bolşevik Devrimi'ne kadar Rusya'nın evrimine zemin hazırlamıştır. Bununla beraber, II. Aleksandr'ın Ortodoks Kilisesi'ni güçlendirme ve Ortodoksluğu Rus olmayan halklara yayma çabaları, Velikorus ideolojisinin Rusya'nın kültürel ve dini manzarasını şekillendirmedeki kalıcı etkisini yansıtmıştır. Türk ve diğer Rus olmayan halkların yaşadığı bölgelerde yeni piskoposlukların ve dini okulların kurulması, Rusya'nın ruhani mirasını koruma kararlılığının altını çizmiştir.¹²

Velikorus ideolojisinin temelinde, imparatorun otokratik yönetimi altında birleşik bir Ortodoks toplumu ve Rus milliyetçiliğine güçlü bir bağlılık bulunuyordu. II. Aleksandr suikastının ardından tahta çıkan III. Aleksandr, sadık bir Panslavist olan danışmanı Konstantin Pobedonostsev'den etkilenerek otokrasiyi ve Ruslaştırma politikalarını yoğunlaştırmaya başlamıştır. Bu önlemler arasında toprak sahiplerinin ekonomik ve hukuki statülerinin güçlendirilmesi, Rus olmayan tebaanın durumunun daha da kötüleştirilmesi ve Ortodoks Hristiyanlığın teşvik edilirken Rus olmayan nüfusun Ruslaştırılmasının şiddetle sürdürülmesi yer almıştır.¹³ Eğitim, köylüler arasında Ortodoks değerleri aşlamaya ve ilköğretimde Ortodoks gözetimini genişletmeye odaklanarak Velikorus ideolojisini ilerletmede önemli bir rol oynamıştır. Pobedonostsev'in

9 Sergey V. Biryukov, "K Novim Konturam "Russkogo Proekta"", *Voprosi Natsionalizma*, 1/33, (2021), s.104.

10 Konstantin D. Bugrov – Sergey V. Sokolov, *İstoriya Rossii: Kratkiy Kurs*, İzdatelstvo Uralskogo Universiteta, Yekaterinburg 2018, s. 66-69.

11 Nimet A. Kurat, *Rusya Tarihi: Başlangıçtan 1917'ye Kadar*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1987, s. 339-340.

12 Tsipin, *age.*, s. 150-151.

13 Kurat, *age.*, s. 359-360.

rehberliğinde Ortodoks inancı Rus kimliğinin temel taşı olarak güçlendirilmiş, halkın ahlaki ve eğitim standartlarının yükseltilmesi için çaba sarf edilmiştir.¹⁴

III. Aleksandr'ın ardından gelen II. Nikola döneminde Rusya'da modernleşme adı altında Ruslaştırma projeleri devam etmiş ve hayatın çeşitli yönlerinde Ruslaştırma faaliyetleri amaçlanmıştır. Ruslaştırmanın yanı sıra Çekoslovakya topraklarını Avusturya-Macaristan'dan koparmak ve Güney Slavlarının yaşadığı Balkan topraklarını Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayırarak birleşik bir Rus devleti kurmak da öncelikli hedefler arasında olmuştur. II. Nikola, Bulgaristan'a yönelik korumacı tutumu ve Büyük Bulgar devletini savunmasıyla örneklenen, Osmanlı yönetimi altındaki Güney Slav uluslarının bağımsızlığını destekleyen geleneksel politikasını sürdürmüştür. Bu dönemde, Panislamizm ve Pantürkizm gibi ideolojilerde kendini gösteren Müslüman bilincinin yükselişi, Rusya'nın toprak bütünlüğü için bir tehdit oluşturmuş ve bu hareketleri bastırmak için sıkı önlemler alınmasına neden olmuştur. Böylece Pan-İslamist propagandanın etkisini azaltmayı amaçlayan eğitim politikaları yoluyla Müslüman milliyetçi duyguları kontrol etmek ve kısıtlamak için çaba gösterilmiştir.¹⁵

SSCB döneminde, özellikle Josef Stalin'in önderliğinde, Rus milliyetçiliğini ve Ruslaştırma politikalarını vurgulayan merkezî otorite ve kültürel hegemonya paradigmasını yansıtan Velikorus ideolojisi hüküm sürmüştür. Kökleri büyük ve baskın Rusya kavramına dayanan bu ideolojik çerçeve, Rus kültürel ve dilsel üstünlüğü altında güç ve birliği pekiştirmeyi amaçlamıştır. Bu ideolojinin merkezinde, SSCB içindeki farklı etnik grupları Rus merkezli bir kimlik altında homojenleştirmeyi amaçlayan önlemlerin uygulanması yer almıştır. Aynı zamanda, Stalin'in liderliği altında, özellikle 1930'ların sonlarından itibaren Ruslaştırma politikaları titizlikle uygulanmıştır. Bu dönem, ağırlıklı olarak Rus parti sekreterlerinin atanmasına ve özellikle Stalin'in sürekli olarak Rusların cesaretini övdüğü ve SSCB rejimine bağlılıklarını vurguladığı İkinci Dünya Savaşı sırasında Rus kahramanlığının yüceltilmesine tanık olmuştur.¹⁶

SSCB'nin dağılmasının ardından Boris Yeltsin'in başkanlığı döneminde, Velikorus ideolojisi tarafından şekillendirilen Rus milliyetçiliği yükselişe geçmiştir. Yeltsin, özellikle Ukrayna'nın bağımsızlık ilanına cevaben algılanan toprak tavizlerine kararlılıkla karşı çıkmış, Ukrayna ve Belarus ile birliği sürdürme taahhüdünün altını çizmiştir. Bu dönem Rusya'nın Soğuk Savaş sonrası kimliğinde Rus milliyetçiliğinin güç kazandığı önemli bir ana işaret etmiştir.¹⁷

14 Thomas, C. Sorenson, "Pobedonostsev's Parish Schools: A Bastion against Secularism", *Religious and Secular Forces in Late Tsarist Russia: Essays in Honor of Donald W. Treadgold*, ed. Charles E. Timberlake, University of Washington Press, Seattle 1992, s. 185-186.

15 Yuliya A. Martsinkeviç, "Pravoslavnaya Tserkov i Pravitelstvennaya Politika Rossii v Posledney Çetverti XIX Veka", *Vesnik MDPU imya İ.P. Şamyakina*, 1/16, (2007), s. 64.

16 İdil T. Kılavuz, "Sovyetler Birliği'nde Rus Milliyetçiliği ve Rus Milli Kimliğinin Gelişimi", *Siyasal: Journal of Political Science*, 26/2, (2017), s. 86-88.

17 Margot Light, "Nationalism and Identity in the former Soviet Union", *METU Studies in Development*, 27/3, (2000), s. 52-53.

Vladimir Putin Döneminde Velikorus İdeolojisinin Mirası

Rusya'da komünizmin çöküşünün ardından milliyetçiliğin oluşumu diğer eski SSCB ülkelerine kıyasla nispeten geç başlamış ve 1990'ların sonunda Boris Yeltsin ile ortaya çıkmıştır. Vatansız ve milliyetçi politikaların yükselişiyle Vladimir Putin, küresel çapta bir Rus milliyetçisi olarak algılanırken, ülkesi içinde büyük bir vatansız olarak benimsenmiştir. Putin ve eski Başbakan Dimitri Medvedev, Rus milliyetçiliğinin önde gelen figürleri haline gelmiş ve politikalarıyla halk arasında övgü kazanmışlardır. Bu dönem, milliyetçi partilerin etkisinin artmasına ve Rusya Federasyonu'nun dağılmasını tetikleyebilecek unsurların ortadan kaldırılmasına tanıklık etmiştir. Ayrıca, etnik temelli partileri kısıtlayan ve kolektif haklar yerine bireysel haklara öncelik veren önlemler alınmıştır.¹⁸

Putin'in, güçlendirilmiş bir sivil kimlik tasvir etme çabalarına rağmen, görevde bulunduğu süre Rus milliyetçiliğini daha da güçlendirmiştir. Velikorus ideolojisi, Rusya'nın Slav köklerine dayalı olarak yeniden canlanmasını temsil etmiştir. Putin'in 2004-2008 yılları arasındaki ikinci başkanlık döneminde, etnik milliyetçilik güç kazanmış ve sivil ya da emperyal milliyetçilikten uzaklaşmıştır. Bu dönemde, Yasadışı Göçmenliğe Karşı Hareket gibi grupların yükselişine tanıklık edilmiştir.¹⁹

Putin'in "Rus ideası" vizyonu, vatansızlığı, kolektivizmi, bütünlüğü ve devletin merkezçiliğini vurgulayarak imparatorluk gelenekleriyle örtüşmektedir. "Putinizm" olarak bilinen rejimi, siyasi ve ekonomik gücü merkezileştirmiş, parlamenter sistemi kısıtlamış, medya söylemlerini kontrol etmiş ve Velikorus milliyetçiliği ile uyumlu bir retoriğe dönüşmüştür. Kremlin, militan vatansızlık ve Ortodoks Hristiyanlık değerlerini teşvik etmekte, Rusya'nın derin tarihi geleneklerini ve ahlaki temelini vurgulamaktadır. Bu anlatı, Lev Gudkov'un²⁰ *Vedomosti* gazetesinde yazdığı makalesinde de vurguladığı gibi, Velikorus fikrinin hayata geçirilmesine hizmet etmektedir. Putin'in iktidarını pekiştirmesi, tarihsel otokratik eğilimleri yansıtmakta ve Rusya'yı modernleştirme çabalarına rağmen, sıklıkla Rus İmparatorluğu ve SSCB'yi yeniden canlandırmaya çalışan bir rejim olarak tasvir edilmektedir.

Putin'in liderliği, sefeli Yeltsin'den farklı olarak Sovyet geçmişini kucaklamasıyla dikkat çekmiştir. Sovyet sembollerini restore ederek ve Rusya'nın tarihsel anlatısını genişleterek, Rus milliyetçiliğini canlandırmaya çalışmış, hatta Stalin gibi tartışmalı figürleri yeniden popüler hale getirmiştir.²¹ Putin, Rus ulusunun sivil ve etnik olmayan bir tanımını savunarak daha güçlü bir devlet kurmayı hedeflemiştir. 2004'teki Federal Meclis Yıllık Konuşması'nda, çok etnikli bir Rusya Federasyonu'nun kültürel geleneklerini, ahlaki değerlerini ve ortak tarihsel anlatısını

18 Vera Tolz, *Inventing the Nation – Russia*, Oxford University Press, Oxford 2001, s. 249-250.

19 Fran Markowitz, "Not Nationalist: Russian Teenagers' Soulful A-Politics", *Europe-Asia Studies*, 51/7, (1999), s. 1186.

20 Lev Gudkov, "Novogodniy balans: Posle stabilnosti", <https://www.vedomosti.ru/newspaper/articles/2008/12/30/novogodniy-balans-posle-stabilnosti>, [Erişim Tarihi: 19.04.2024].

21 Serguei A. Oushakine, *The Patriotism of Despair: Nation, War, and Loss in Russia*, Cornell University Press, Ithaca 2009, s. 80.

vurgulamıştır. Bu bağlamda, üç renkli bayrağın ulusal bayrak olarak kabul edilmesi, Çarlık ve Sovyet dönemlerinin mirası arasında köprü kurma çabasını simgelemektedir.²²

Putin'in yönetime yaklaşımı, "Velikorus" ideolojisi olarak bilinen ve Rusya'yı küresel bir güç yapmayı amaçlayan bir çerçeveyi yansıtmaktadır. Putin, Rusya'nın mevcut sınırlarını koruma ve daha geniş bir "Rossiyski" (Rusyalı) tanımını benimseme taahhüdü ile birleşik ve güçlü bir devlet arzusunu vurgulamıştır.²³ Ancak, eski Sovyet ülkelerindeki etnik Ruslara yönelik politikaları, emperyalist hırsların bir uzantısı olarak görülmüştür. 2011 Duma seçimleri ve Ukrayna krizi gibi olayların ardından Putin'in söylem ve politikaları milliyetçi bir ton kazanmıştır. "Ruskiy Mir" (Rus Dünyası) kavramı, Rus kültürü, dili ve Ortodoks inancıyla bağlanmış bir topluluğu ifade etmektedir ve 2014'te Kırım'ın ilhakını haklı çıkarmak için kullanılmıştır.²⁴

Putin, komünist dönemin ardından milliyetçilik ve itaatle yönetilen bir sistem kurmaya çalışmıştır. 1999 yılında yayınlanan Milenyum Manifestosu²⁵, merkezi bir devlet yönetimi altında Rusya'nın modernleşmesini sağlama vizyonunu çizmektedir. Başarılı bir ulusal canlanma üç faktöre bağlıdır: sağlam ekonomi, güçlü devlet ve ulusal fikrin güçlendirilmesi. Velikorus ideolojisi, imparatorluk geleneklerine dönüşü ve Rus etnik yapısına öncelik verilmesini vurgulamaktadır. Putin'in ilk iki dönemi ekonomik iyileşme ve devletin merkezileşmesine odaklanırken, üçüncü dönemi milliyetçi duyguları beslemeye odaklanmıştır.²⁶

Yeltsin'in başkanlığı sırasında devleti Sovyet geçmişinden uzaklaştırmak için yoğun bir çaba sarf edilmiş, bunun yerine odak noktası mevcut devletin 1917 öncesi imparatorluk tarihine kaydırılırken, Putin döneminde Kremlin daha pragmatik bir yaklaşım benimsemiş, ülkenin Sovyet geçmişinin olumlu ve Rus milliyetçiliğine elverişli olduğu düşünülen yönlerini seçici bir şekilde benimsemiştir. Örneğin, Sovyet milli marşının sözleri değiştirilerek Rusya Federasyonu'nun yeni milli marşı haline getirilmiştir. Putin böylece dikkatleri hem Sovyet hem de imparatorluk tarihine yönlendirerek Rusya'yı büyük ve emperyal bir güç olarak konumlandırmak için aktif bir şekilde çalışmıştır.²⁷

Putin, geniş bir "vatansever" uzlaşçı çerçevesi içinde etnik ve sınırlı ölçüde Rus milliyetçiliğini vurgulamaya başlamış, partisi Birleşik Rusya ise 2008 yılında diğer ulusları büyük ölçüde göz ardı ederek Rus milliyetçiliğini ön plana çıkaran "Rusya Projesi"ni başlatmıştır.²⁸ Böylece, 21.

22 President of Russia, "Annual Address to the Federal Assembly of the Russian Federation", <http://www.en.kremlin.ru/events/president/transcripts/22494>, [Erişim Tarihi: 25.07.2024].

23 İgor Zevelev, *Russia and Its New Diasporas*, United States Institutes of Peace Press, Washington 2001, s. 57

24 Marlene Laruelle, *The "Russian World": Russia's Soft Power and Geopolitical Imagination*, Center on Global Interests, Washington 2015, s. 24.

25 Nezaivismaya, "Rossiya na rubeje tysyaçetiy", https://www.ng.ru/politics/1999-12-30/4_millennium.html, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].

26 Valerie Sperling, "Making the Public Patriotic: Militarism and Anti-militarism in Russia", *Russian Nationalism and the National Reassertion of Russia*, ed. Marlene Laruelle, Routledge, London 2010, s. 221.

27 Tolz, *age*, s. 250-251.

28 DW, "Spravka: 'Russkiy Proekt' i ego 10 russkih voprosov", <https://www.dw.com/ru/справка-русский-проект-и-его-10-русских-вопросов/a-2377339>, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].

yüzyılın başlarında, eski imparatorluk ve Sovyet toprakları üzerinde devam eden emperyalist politikalar eşliğinde, Velikorus ideolojisi bağlamında geleneksel Rus milliyetçiliğinin yeniden canlanması gündeme gelmiştir. Aynı zamanda Putin, ulusal fikrin milliyetçiliğe doğru evrilmesinin Rus toplumunu daha da sağlamlaştıracağına inanmış ve tüm politikalarını buna göre yönlendirmiştir. Putin, özellikle genç nesiller arasında vatanseverliği artırmayı amaçlayan programlar uygulamanın yanı sıra, toplumun tüm katmanlarında milliyetçi bir ulusun inşasını aktif olarak takip etmiştir. Sivil vatanseverlik kavramını ulusa adapte ederken, Rusçada “vatan” anlamına gelen ve milliyetçi bir çağrışım uyandıran “derjavnost” kavramı altında ülkeyi genişletmeyi amaçlayan Velikorus politikaları izlemiştir. Putin, Rus siyasetçi Dimitri Rogozin tarafından kurulan “Rodina” ve Kremlin destekli gençlik hareketi “Naşi” gibi aşırı milliyetçi örgütlerin faaliyetlerini hoşgörüle karşılamış ve hatta bazen teşvik etmiştir. Ayrıca Putin, radikal milliyetçi grupların bir araya geldiği yıllık “Rus Yürüyüşü” gibi etkinlikleri desteklemiş ve neo-Nazi örgütlerinin milliyetçi eylemlerine izin vermiştir.²⁹

Nezavisimaya Gazetesi'nde yayımlanan bir makalesinde Putin, ulusal meseleyi ele almak için federal bir strateji geliştirilmesi çağrısında bulunarak hem yurttaş hem de devlet merkezli politikayı vurgulayan bir strateji önermiş ve ülkedeki her bireyin inancını veya etnik kökenini unutmadan kendisini Rus vatandaşı olarak tanımlamasının önemini vurgulamıştır.³⁰ Ayrıca Putin, Kremlin'e döndükten sonra Federal Meclis'e yaptığı ilk yıllık konuşmasında, Rusya'nın çok etnikli bir ulus olarak benzersizliğini ve Rus dili ve kültürünün birleştirici gücünü vurgulayarak etnik Rusların Rus devlet projesindeki özel rolünün altını çizmeye devam etmiştir.³¹ Putin'in liderliği Rusya Federasyonu'nun yeniden inşasını çok etnikli Sovyet selefının temelleri üzerinde değil, ağırlıklı olarak Çarlık Rusya ve Rusya İmparatorluğu'nun mirası üzerinde görmüştür. İmparatorluğu, 1917 Devrimi ve 1991'de Rusya Federasyonu'nun kuruluşuyla ilişkilendirerek, binlerce yıllık kesintisiz bir tarih sunarak ve ulus inşası projesini açıkça etnik Rusların tarihi ve devletiyle uyumlu hale getirerek, tarihsel dönemleri birbirine bağlamış ve ulusal bilinci canlandırmaya çalışmıştır.³²

1954 yılında SSCB kararıyla Ukrayna'ya bağlanan Kırım, Putin'in Karadeniz'deki nüfuzunu korumak ve kaybedilen toprakları geri kazanmak için önemli bir odak noktası olmuştur.³³ Nitekim, Putin'in 2014 yılında Kırım ve Sivastopol'u Rusya Federasyonu topraklarına katması etnik Rusların ve Rus devletinin kaderini daha da pekiştirmiş, bu bölgeleri Rus İmparatorluğu ve daha sonra SSCB ile olan tarihi bağları nedeniyle Rusya'nın ayrılmaz bir

29 Laruelle, *age.*, s.17.

30 Pyaty Kanal, “‘Nezavisimaya Gazeta’ opublikovala statyu Vladimira Putina. Rossiya: Natsionalny Vopros”, <https://www.5-tv.ru/news/49995/>, [Erişim Tarihi: 30.04.2024].

31 Prezident Rossii, “Poslanie Prezidenta Federalnomu Sobraniyu”, <http://kremlin.ru/events/president/news/17118>, [Erişim Tarihi: 26.04.2024].

32 Helge Blakkisrud, “Blurring the boundary between civic and ethnic: The Kremlin's new approach to national identity under Putin's third term”, *The New Russian Nationalism: 'Imperialism, Ethnicity and Authoritarianism 2000-2015'*, ed. Pål Kolstø, Helge Blakkisrud, Edinburgh University Press, Edinburgh 2016, s. 260-262.

33 Okan Yeşilot, “The Crimean Crisis in the Context of New Russian Geopolitics”, *Insight Turkey*, 16(2), (2014), s. 172-173.

parçası olarak konumlandırmış ve federasyona dahil edilmelerini tarihi bir hatanın düzeltilmesi ve ulusun kendi kaderini tayin hakkının kullanılması olarak sunmuştur.³⁴ Putin'in yeni bir Velikorus kimliği vizyonu ve daha büyük bir Rusya fikri, Rusları geçmişleriyle barıştırmaya, Ortodoks ve Slav geleneklerini kucaklamaya, Rusya'nın Avrasya yaklaşımını kullanarak eski Sovyet topraklarında yeniden güç kazanmaya ve Rusya'yı iddialı bir küresel emperyal güce dönüştürmeye dayanmaktadır. Putin'in bu dönüşümde Rus Ortodoks Kilisesi'nden önemli bir araç olarak yararlanması, ona Rus siyasetinde önekilere kıyasla önemli bir rol vermesi ve onu Rusya'nın genişlemesini meşrulaştırmak ve Doğu Avrupa'daki Batı etkisine karşı koymak için değerlendirmesi dikkat çekicidir. Dahası, Putin geleneksel aile yapılarını desteklemekte, kendisini geleneksel ahlakın savunucusu olarak konumlandırmakta, Rus Patriği Kirill ile sık sık bir araya gelerek geleneksel dini törenlere katılmaktadır³⁵

Putin sürekli olarak Ortodoksluğun Rusya'nın tarihi, ruhani ve siyasi gelişimindeki merkezi rolünü vurgulamaktadır. Putin, 1999 yılındaki Milenyum Manifestosu'nda "Bugün yeni bir milenyumun başlangıcı ve Hristiyanlığın 2000. yıl dönümünün kutlanmasıdır" demiştir. Bu açıklama, Rus toplumunda dini ve ulusal kimliğin derin bir şekilde iç içe geçtiğinin altını çizmektedir. Ayrıca Putin Ocak 2001'de Kremlin'de Hristiyan din adamlarına devlet madalyası vererek nihilizm ve ahlaki yoksulluğun ortadan kaldırılmasını ve bireyin inanç hakkının yeniden tesis edilmesini vurgulamıştır.³⁶ Aynı zamanda Putin'in Ortodoksluğa verdiği destek sadece sembolik değil kurumsal olmuştur. Putin sürekli olarak kilisenin ayrıcalıklı statüsünü ve Rus toplumundaki ayrılmaz rolünü savunmuştur. Bu durum özellikle, Mayıs 2000'de Rus Ortodoks Kilisesi'nin başına geçen Patrik II. Aleksey'in Kremlin Katedrali'nde Putin'i kutsamasında açıkça görülmüştür.³⁷

Putin'in Kırım'ı 2014'te ilhak etmesi ve 2022'de Ukrayna'ya askeri müdahalesi gibi eylemler, onun Ortodoks ve kültürel bir tarihle bağlantılı olarak aldığı kararları meşrulaştırmasını yansıtmaktadır. Bu durum, Putin'in Ortodoksluk ile kurduğu yakınlığın daha geniş stratejik hedeflere hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. Putin, dini ve kültürel bağlara dayanarak, özellikle Ukrayna ve Belarus gibi eski Sovyet topraklarında Rusya'nın nüfuzunu artırmayı amaçlamaktadır. Putin, birleşik bir sivil kimliği teşvik ederken Ortodoks değerlere ve gelenekçiliğe olan desteğiyle, Rus milliyetçileri arasında olumlu bir karşılık bulmuş ve güçlü devlet vizyonunun "Velikorus" bayrağı altında gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur. Ancak, bu ittifakın özellikle kilise-devlet ilişkileri ve Rusya'nın dini manzarası üzerindeki etkisi açısından bazı zorluklarla karşı

34 Prezident Rossii, "Podpisan Dogovor o prinyatii Respubliki Kırım v Rossiyskuyu Federatsiyu", <http://www.kremlin.ru/events/president/news/20604>, [Erişim Tarihi: 01.05.2024].

35 Blakkisrud, *age.*, s. 263.

36 Prezident Rossii, "Vıderjki iz vıstupleniya na tseremonii vručeniya gosudarstvennih nagrad svyaşçennoslujitelyam Russkoy pravoslavnoy tserkvi i drugih hristianskih konfessiy", <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/21163>, [Erişim Tarihi: 03.05.2024].

37 Tass.ru, "Kak prohodili inauguratsii prezidentov RF", <https://tass.ru/info/5180412>, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].

karşıya olduğu açıktır. Tüm bu karmaşıklıklara rağmen, Putin'in Ortodoksluğa verdiği önem, Ortodoksluğun Rus ulusal kimliği ve jeopolitik stratejideki önemli rolünü vurgulamaktadır.³⁸

Bununla beraber, Velikorus ideolojisi Rusya'yı sadece bir devlet olarak değil, aynı zamanda eşsiz bir misyona ve etki alanına sahip bir medeniyet varlığı olarak çerçevelemektedir. Pratikte bu, Rusya'nın ekonomik bağlar, kültürel diplomasi ve stratejik ortaklıklar yoluyla nüfuzunu sürdürmeyi amaçladığı Yakın Çevre'ye yönelik iddialı politikalara dönüşmektedir.³⁹ Kremlin, eski SSCB devletlerinin Batılı kurumlara entegrasyonunu Rusya'nın etki alanına doğrudan bir meydan okuma olarak algılamakta ve Gürcistan ve Ukrayna'daki askeri müdahaleler gibi iddialı eylemlere yol açmaktadır. Aynı zamanda Velikorus kavramı, bu bölgelerdeki etnik Rusların ve Rusça konuşan nüfusun korunmasına yönelik söylemleri de beslemekte ve bu söylemler askeri eylemleri ve ayrılıkçı hareketlere verilen desteği meşrulaştırmak için kullanılmaktadır. Dolayısıyla, Rusya post-emperyal gerçekliğine uyum sağlarken, Velikorus ideolojisi dış politika bakış açısını şekillendirmekte ve mevcut sınırlarının ötesine uzanan hırsları olan bölgesel bir güç olma rolünü ortaya koymaktadır. Bütün bunlarla beraber, eski Sovyet ülkelerinde nüfuzunu sürdürmeye çalışan Putin liderliğindeki Rusya, tarihi ve kültürel anlatılar yoluyla ulusal büyüklüğünü yeniden tesis etmeye çalışmakta ve Velikorus ideolojisiyle, Yakın Çevre'ye yönelik politikalarına yön vermektedir. Yeşilot ve Özdemir'in belirttiği gibi⁴⁰, bu politika sadece eski SSCB ülkeleriyle sınırlı kalmamakta, Avrasyacılık doktrini altında Türk-Rus ilişkilerinde de kendini göstermektedir. İki ülke arasındaki rekabetten iş birliğine geçiş, özellikle de Putin'in 2004'teki Türkiye ziyareti bu stratejik yönelimin bir göstergesi olmuştur. Bu ziyaret sırasında imzalanan "Dostluğun ve Çok Boyutlu Ortaklığın Daha da Derinleştirilmesine İlişkin Ortak Deklarasyon", Rusya'nın Avrasya'daki bölgesel güç statüsünü ve etkisini güçlendirmek için çok yönlü ortaklıklar kurma yönündeki daha geniş hedefinin altını çizmektedir.

Putin Döneminde Velikorus İdeolojisinin Sosyal Medya Yoluyla Yeniden Tezahürü

1991'de Sovyetler Birliği'nin çöküşü, komünizmin sonunu ve sağcı otoriter rejimlerin yükselişini işaret etmiştir. Milliyetçi bir çizgide ilerleyen Putin, 2000'de Rusya'nın liderliğini üstlendikten sonra özellikle 2012'deki üçüncü başkanlık döneminde, Rusya'yı süper güç olarak yeniden canlandırmayı hedeflemiştir. Ekonomik istikrar sağladıktan sonra, Soğuk Savaş dönemi dış politikalarına benzer stratejiler izleyerek Rusya'nın etkisini artırmıştır. Putin, milliyetçilik ve otoriterlik temelli bir yönetim kurarak Rus milliyetçilerini ve Doğu Avrupa'daki Panslav gruplarını desteklemiştir. SSCB'nin çöküşüyle beraber yeni yüzyıla girerken Putin'le beraber

38 Sergey P. Dontsev, "Prezident v Sisteme Gosudarstvenno-konfessionalnih Otnoşeniy Sovremennoy Rossii", *Politiçeskie Nauki*, 4, (2019), s. 233-234.

39 Daniel Yergin – Thane Gustafson, *Russian 2010: And What it Means for the World*, Nicholas Brealey Publishing, London 1994, s. 240-246.

40 Okan Yeşilot – Burcu Özdemir, "Turkish – Russian Relations in the Putin Era", *Contemporary Turkish-Russian Relations from Past to Future*, ed. İlyas Topsakal – Ali Askerov, Istanbul University Press, Istanbul 2021, s. 28.

Avrasyacılık kimliği ön plana çıkmış⁴¹, bu kimlik Batı hegemonyasına meydan okuyan bir hareket olarak Putin'in desteğini almış ve bu doğrultuda Avrasya Birliği'nin kurulmasıyla da Rusya'nın Asya'daki nüfuzu artmıştır. Putin, ideolojisini sosyal medya aracılığıyla yaymakta ve Twitter üzerinden mesajlarını paylaşarak Rusya'nın yayılmacı politikalarını sürdürmektedir. Bu bölümde, Putin'in Velikorus ideolojisi, Teun van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle Rusya'nın resmi Twitter hesabı üzerinden incelenmektedir.

Yöntem

Çalışmanın Sorunsalı

Bu çalışma, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in, tarihsel olarak Rus İmparatorluğu ve SSCB'nin yayılmacı politikalarını besleyen Velikorus ideolojisini, Sovyet sonrası dönemde en yaygın kullanılan sosyal medya platformlarından biri olan Twitter'da yeniden üretip üretmediğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, "Büyük Rusya" anlamına gelen ve Rus Çarı I. Petro'nun planı olarak kabul edilen Velikorus ideolojisinin Putin'in sosyal medya varlığındaki tezahürü incelenmiştir. Rusya Devlet Başkanlığı'nın resmi Twitter hesabındaki metinleri analiz edilerek, Velikorus ideolojisinin yeniden üretimi eleştirel söylem analizine tabi tutulmuştur.

Çalışmanın Önemi

Bu çalışma, Putin'in 2012'den 2021'e kadar olan döneminde Rusya'nın resmi Twitter hesabı üzerinden Velikorus ideolojisini nasıl benimsediğini ve yaydığını incelemektedir. Rusya'da sosyal medya üzerindeki ağır devlet kontrolü ve Kremlin'in resmi Twitter hesabının Putin'in sözcülüğünü nasıl yansıttığını göz önüne alarak, tweetlerin Velikorus ideolojisine hizmet etme biçimleri analiz edilmektedir. Bu çalışmanın ana odağı, Rusya'nın milliyetçi, otokratik ve Ortodoks ilkelerin damgasını vurduğu Velikorus ideolojisini desteklemesini analiz etmek ve Putin'in bu ideolojiyi nasıl savunduğunu aydınlatmaya çalışmaktır. Bu çalışma, Velikorus ideolojisinin etkilerini kavrayarak Rusya'nın milliyetçi gündeminin ve kapsayıcı jeopolitik stratejilerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın Evren, Örneklem ve Sınırlılıkları

Çalışma, Putin'in 2012'den 2021'e kadar olan dönemini kapsamaktadır. Velikorus ideolojisinin yeniden üretimini incelemek için bu döneme ait tweetler analiz edilmiştir. Putin ve Kremlin'in Facebook, Instagram ve Vkontakte gibi platformlarda çok sayıda hesabı olsa da resmî olmayan hesaplar olduğundan bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Çalışma kapsamında Velikorus ideolojisine yönelik 10 adet tweet incelenmiştir.

---

41 Caşın – Derman, *age.*, s. 174.

Çalışmanın çözümleme kısmının evreni, 2012-2021 yılları arasında Putin'in başkanlık dönemlerinde Rusya Federasyonu'nun resmi hesabından paylaşmış olduğu tweetlerdir. Bu evren içerisinde seçilen örneklem, Putin'in ülkeyi yönettiği söz konusu yıllarda atılan tweetler arasındaki Velikorus ideasının yeniden üretimine hizmet eden tweetler olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın Yöntemi ve Teun A. Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi

Habere bir söylem olarak yaklaşan ve buna bağlı olarak bir analiz oluşturan Van Dijk, metnin yanı sıra içeriğe de dikkat çekmekte; söylem ve ideoloji arasındaki bağı ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Eleştirel söylem analizi, hegemonya, eşitsizlik ve toplumsal gücün kötüye kullanımı konularının sosyo-politik bir bağlamda konuşma veya metin yoluyla nasıl sürdürüldüğünü ve yeniden üretildiğini araştıran analitik bir çerçeve olarak hizmet etmektedir.⁴² Van Dijk'in söylem analizindeki temel amacı, "ideoloji" ve "söylem" arasındaki karmaşık ilişkiyi vurgulayarak dil kullanımının sistematik tanımlarını oluşturmaktır. İdeolojiyi öncelikle grup üyeleri arasında paylaşılan sosyal bilişleri düzenleyen bir inanç sistemi olarak kavramsallaştırmakta ve söylem ile eylem ve bilişin altında yatan süreçler arasında bilişsel bir arayüz görevi görmektedir.⁴³

Van Dijk'e göre⁴⁴, eleştirel söylem analizi, tek bir disiplinle sınırlı olmayıp, dilin sosyal ve politik bağlamlarda nasıl işlediğine dair kapsamlı bir anlayış sağlamak için farklı alanlardaki içgörülerden yararlanmaktadır. Gelişimi 1960'ların sonu ve 1970'lerin başında, yapısalcılığın yükselişiyle aynı zamana denk gelecek şekilde başlamıştır. Bu disiplinler arası yaklaşım, eleştirel söylem analizinin dilin yapısal, anlamsal ve pragmatik boyutları da dahil olmak üzere çeşitli yönlerini araştırmasına, güç ve eşitsizliğin sürdürülmesinin altında yatan mekanizmaları ortaya çıkarmasına olanak tanımaktadır.

Van Dijk'e göre⁴⁵, metnin, söylemin ve içeriğin altında çok sayıda anlam, fikir ve ideoloji yatmaktadır. Bu anlamların ortaya çıkarılması bilişsel, sosyal, politik ve kültürel bağlamların kapsamlı bir analizini gerektirmektedir. Metinler kendi başlarına içsel anlamlar taşımazlar; daha ziyade, gerçek anlam dil kullanıcılarının bilişsel süreçlerinde saklıdır. Bu nedenle, bir metni incelerken, yalnızca gazetecilerin haber üretimi sırasında kullandıkları bilişsel temsilleri ve stratejileri değil, aynı zamanda okuyucuların tüketim ve hatırlama sırasında sergiledikleri zihinsel süreçleri de dikkate almak oldukça önemlidir. Van Dijk, bilişsel temsiller ve söylem arasındaki ilişkiyi anlamak için "model" kavramına başvurmaktadır. Zihinsel olarak temsil edilen bilgiyi, bir metinden anlam çıkarmak için gerekli bilişsel bir yapı olarak görmek ve

42 Teun A. Van Dijk, "Critical Discourse Analysis", *The Handbook of Discourse Analysis*, ed. Deborah Schiffrin vd., Blackwell Publishers Ltd, Oxford 2015, s. 466.

43 Christina Schäffne – Anita L. Wenden, *Language & Peace*, Routledge, London 1995, s. 17-18.

44 Teun A. Van Dijk, "The Interdisciplinary Study of News as Discourse", *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*, ed. Nicholas W. Jankowski – Klaus B. Jehsen, Routledge, London 1991, s. 108-109.

45 Teun A. Van Dijk, *News as Discourse*, Lawrence Erlbaum Associates Inc., Hillsdale 1991, s. 116-117.

bunu “model” olarak adlandırmaktadır. Bu modeller yalnızca bireylerin nasıl davranacağını ve konuşacağını yönetmekle kalmamakta, aynı zamanda başkalarının sosyal pratiklerini anlamak için şablon görevi de görmektedir.

Van Dijk’in modelinde söylem yalnızca gerçekliğin bir yansıması değil, sosyal anlamın inşa ve müzakere edildiği aktif bir süreçtir. Tek tek kelimeler ve cümlelerden daha büyük metin yapılarına kadar çeşitli dilsel unsurları kapsamakta ve bunların hepsi sosyal gerçekliğin inşasına katkıda bulunmaktadır. Eleştirel söylem analizi, bu dilsel özellikleri inceleyerek, dilin daha geniş sosyo-politik süreçleri nasıl biçimlendirdiğine ve bu süreçler tarafından nasıl şekillendirildiğine ışık tutarak, söylemin içine gömülü gizli varsayımları, önyargıları ve güç ilişkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Putin Döneminde Velikorus İdeolojisi: Tweetler Üzerinden Bir İnceleme

Örnek Analiz 1

Şekil 1. 12 Aralık 2012 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 12.12.2012

Makro Yapı

12 Aralık 2012’de atılan bu tweet, Rusya’daki demografik politikaların önemine dikkat çekerken Velikorus ideolojisinin yansımalarını göstermektedir. Mesaj, ülkede özgün demografik gelişim programlarının oluşturulmasını ve üç çocuklu ailelerin norm haline gelmesini vurgulamaktadır. Bu, Putin’in Federal Meclis’e yaptığı konuşmada vaat ettiği politikaların bir yansımasıdır. Putin, Rusya’nın güçlü bir ulus olması gerektiğini ve millî kimliğin korunmasının önemini vurgularken, ülkenin demografik zorluklarına çözüm bulma çabalarının da altını çizmektedir. Üç çocuklu aileleri teşvik etmek ve demografik planların bölgesel düzeyde uygulanması, Rusya’nın güçlü ve genç bir toplum olarak ilerlemesini hedeflemektedir. Bu politika, nüfusun güçlenmesini ve Velikorus ideolojisinin devamını amaçlamaktadır. Tweet, 12 Aralık 2012’de paylaşılmış ve 51 kez retweetlenmiş, 8 kez beğenilmiş ve 32 yorum almıştır.

Mikro Yapı

Mikro yapıda, etkili bir dil kullanımı görülmektedir. Örneğin, “oluşturmak gereklidir” ve “haline gelmelidir” ifadeleri bunu yansıtmaktadır. Cümleler basit bir yapıya sahiptir. Bu cümleler, Putin'in 12 Aralık 2012'deki Federal Meclis konuşmasından alıntılardır. Gönderi, Rusya'nın demografik artışını teşvik ederek ülkeyi daha genç ve güçlü bir topluma dönüştürme hedefini yansıtmaktadır. Düz anlatım tercih edilmiş olup, üç çocuğun Rus toplumunda bir standart haline getirilmesi planlanmaktadır.

Örnek Analiz 2

Şekil 2. 04 Kasım 2013 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 04.11.2013

Makro Yapı

04 Kasım 2013'te paylaşılan bu tweet, Vladimir Putin'in Rusya'nın tarihsel köklerine ve imparatorluk geçmişine verdiği önemi vurgulamaktadır. Tweette, Putin'in Manej'deki Romanov Hanedanı'nın 400. yıl dönümüne adanmış sergiyi ziyareti anlatılmaktadır. Ayrıca, Putin'in Rus Ortodoks Kilisesi Patriği Kirill ile olan görüntüsü de paylaşılmıştır. Bu tweet, Putin'in imparatorluk, Ortodoksluk ve Rus kimliği gibi Velikorus ideolojisinin temel unsurlarına işaret etmektedir. Putin, Rus tarihindeki İmparatorluk ve Çarlık yönetimlerine sık sık atıfta bulunarak geleneksel bir yaklaşım sergilemektedir. Romanov Hanedanı'nın Rus Ortodoks Kilisesi tarafından aziz ilan edilmesiyle, Putin döneminde hanedana olan ilgi ve itibar artmış görünmektedir. Tweet 63 kez retweetlenmiş, 40 kez beğenilmiş ve 22 yorum almıştır.

Mikro Yapı

Tweet, son derece anlaşılır bir dil kullanarak, Putin'in Romanov Hanedanı'nın 400. yıl dönümüne ithaf edilmiş sergi ve müze ziyaretini basit ve net bir şekilde aktarmaktadır. Sözcük seçimi, geniş kitlelerin rahatlıkla anlayabileceği tarzda yapılmıştır. Tweet, sadece bir cümleden oluşmasına rağmen, Putin'in sergi ziyaretine dair önemli bir olay hakkında bilgi vermektedir.

Örnek Analiz 3

Şekil 3. 18 Mart 2014 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 18.03.2014

Makro Yapı

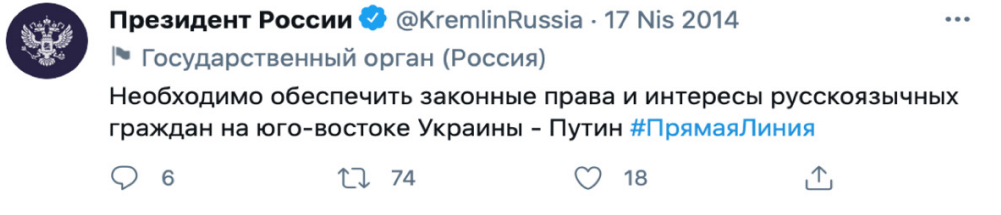
18 Mart 2014 tarihinde yayınlanan bu tweet, Rusya'nın Kırım'ı resmen topraklarına katmasıyla ilgili bir duyuruyu içermektedir. Tweetin çevirisi, "Kırım Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu'na kabulüne ilişkin anlaşma imzalandı." şeklinde olup, Kırım'ın artık Rusya'ya resmen dâhil olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Putin'in Kırım'ı ziyaret ederek yaptığı konuşmayı da içermektedir. Putin, konuşmasında Kırım'ın Rusya için tarihî ve stratejik önemini vurgulamış ve Kırım Tatarlarının haklarını koruyacaklarını söylemiştir. Kırım'ın geri alınmasıyla, Rusya'nın sıcak denizlere daha yakın bir konuma geldiğine dikkat çekilmiş ve Rusya'nın bölgesel ve küresel stratejik hedeflerine ulaşmasında önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir.⁴⁶ Tweet 560 kez retweetlenmiş, 215 kez beğenilmiş ve 84 yorum almıştır.

Mikro Yapı

Gönderi, tek bir cümleden oluşmaktadır ve pasif bir yapı kullanılmıştır. Cümlede mecazi ifadeler veya metaforlara yer verilmemiştir. Haberde, yapılan referandum sonrasında Kırım ve Sivastopol'un özgür ve isteyerek Rusya'ya katıldığı belirtilmekte ve bunun resmi bir antlaşmayla onaylandığı ifade edilmektedir. Haber metninde, Kırım'ın geleceği ve Rusya Federasyonu'na entegrasyonu gibi konulara vurgu yapılmıştır.

46 Prezident Rossii, "Podpisan Dogovor o prinyatii Respubliki Kırım v Rossiyskuyu Federatsiyu", <http://www.kremlin.ru/events/president/news/20604/photos>, [Erişim Tarihi: 11.03.2024].

Örnek Analiz 4

Şekil 4. 17 Nisan 2014 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 17.04.2014

Makro Yapı

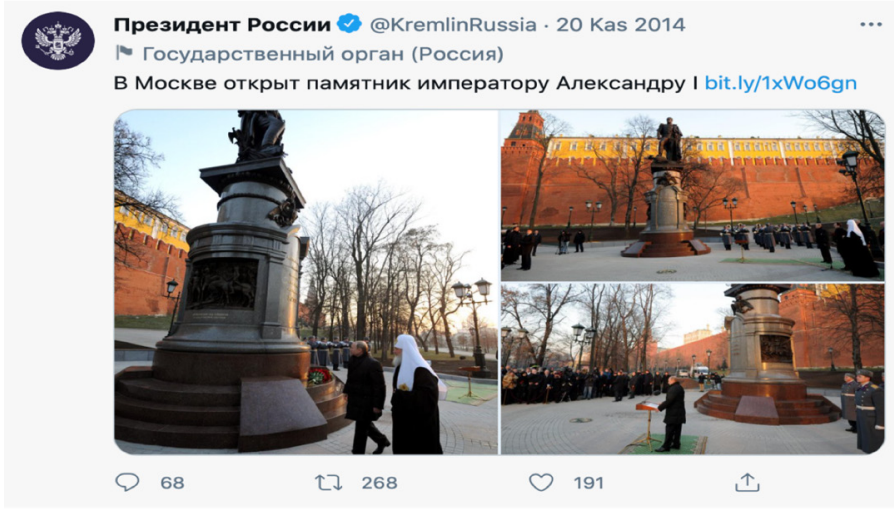
17 Nisan 2014 tarihli tweetin çevirisi, “Ukrayna’nın güneydoğusundaki Rusça konuşan vatandaşların yasal haklarını ve çıkarlarını sağlamak gerekmektedir – Putin.” şeklindedir. Tweet 74 kez retweetlenmiş, 18 kez beğenilmiş ve altı yorum almıştır. Söz konusu tweet, Putin’in Ukrayna’daki Rusça konuşan vatandaşların haklarını ve çıkarlarını savunmasıyla ilgili bir alıntı içermektedir. Putin, Ukrayna’nın güneydoğusundaki Rus nüfusunun haklarını koruma taahhüdünde bulunarak bölgedeki gelişmeleri takip ettiğini belirtmektedir. Özellikle Donetsk ve Lugansk gibi bölgelerde önemli bir Rus nüfusu bulunması, Putin’in bu konuya duyduğu hassasiyeti arttırmaktadır. Velikorus ideolojisi çerçevesinde, Putin etnik Rusların haklarını ve refahını korumak için çaba göstermektedir. Ayrıca Putin, Herson, Mikolayiv ve Odessa gibi şehirlerin tarihî olarak Rus İmparatorluğu’na ait olduğunu savunarak Sovyet döneminde bu bölgelerin Ukrayna’ya devredilmesini eleştirmiştir.⁴⁷

Mikro Yapı

Paylaşılan gönderi, 17 Nisan 2014 tarihinde Putin’in sözlerinden bir alıntı olup tek cümleden oluşmaktadır ve mecazi bir dil kullanılmamıştır. Gönderi, Rusya’nın eski Sovyetler Birliği ülkelerindeki Rus ve Rusça konuşan halkın koruyucusu olduğunu vurgulamaktadır.

47 Президент России, “Прямая линия с Владимиром Путиным”, <http://kremlin.ru/events/president/news/20796>, [Erişim Tarihi: 17.03.2024].

Örnek Analiz 5

Şekil 5. 20 Kasım 2014 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: KremlinRussia, 20.11.2014

Makro Yapı

20 Kasım 2014 tarihli tweetin çevirisi “Moskova’da İmparator I. Aleksandr Anıtı’nın açılışı yapıldı” şeklindedir. Tweet 268 kez retweetlenmiş, 191 kez beğenilmiş ve 68 yorum almıştır. Gönderi Putin’in Moskova’da, Kremlin’in yakınında inşa edilen I. Aleksandr anıtının açılış törenini ve yaptığı konuşmayı göstermektedir. Bu önemli etkinliğe Putin’in yanı sıra Moskova Patriği Kirill, Ortodoks Kilisesi temsilcileri, devlet yetkilileri ve halktan kişiler de katılmıştır. Açılış öncesi Putin, Patrik Kirill’in doğum gününü kutlamış ve açılışın Napolyon ile yapılan savaşın zaferinin yıl dönümüne denk getirilmesine dikkat çekmiştir. Putin, tarihî bir lider olan I. Aleksandr’ı övgüyle anarak, döneminin Rusya için yenilenme ve güçlenme zamanı olduğunu belirtmiştir.⁴⁸ Bu dönemde birçok reform gerçekleştirilmiş, hukuk ve eğitim alanlarında gelişmeler sağlanmış, Moskova’nın eski güzelliklerini yeniden kazanması için çalışmalar yapılmış ve Kurtarıcı İsa Katedrali inşa edilmeye başlanmıştır. Putin döneminde, Velikorus ideolojisinin bir parçası olarak Rus İmparatorlarının heykelleri yeniden inşa edilmiştir. Kremlin’e yakın bir konumda açılan I. Aleksandr anıtı da bu dönüşün önemli bir sembolü olarak kabul edilmektedir.

48 Президент России, “Открытие памятника Александру I”, <http://kremlin.ru/events/president/news/47044>, [Erişim Tarihi: 14.03.2024].

Mikro Yapı

Tweette, Putin ve Moskova Patriği Kirill'in I. Aleksandr anıtının açılışına katıldığı bir görsel bulunmaktadır. Putin, bu açılışta Ortodoksluğa ve İmparatorluğa verdiği önemi vurgulamıştır. Haberde, Putin'in açılışta yaptığı konuşmanın detaylarına yer verilmiştir. Mecazî anlamda bir kelime kullanılmayan tweette, Putin geniş kitlelere ulaşmak için sade bir dil kullanmıştır.

Örnek Analiz 6

Şekil 6. 28 Temmuz 2015 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 28.07.2015

Makro Yapı

28 Temmuz 2015 tarihli tweetin çevirisi “Aziz Knez Vladimir’in doğumunun bininci yıl dönümü münasebetiyle gala resepsiyonu” şeklindedir. Tweet 188 kez retweetlenmiş, 87 kez beğenilmiş ve 36 yorum almıştır. Putin, resepsiyona Rus Ortodoks Kilisesi ve Rusya’daki diğer dinlerin temsilcileri, devlet ve halk önderleri ile birlikte katılmıştır. Knez Vladimir’in bininci yıl dönümü, Rus Ortodoks Kilisesi tarafından havarilere eşit rütbede kabul edilmesinin önemini vurgulamıştır. Putin, konuşmasında Knez Vladimir’in din konusundaki akıllı seçiminin, Rusya’nın eşsiz bir medeniyet oluşumuna katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Bu seçim, Rusya’nın tarihinde dönüm noktası olarak kabul edilirken, Putin bu dönemin Rus devleti ve kültüründe derin izler bıraktığını ifade etmiştir.⁴⁹ Ayrıca, Putin’e göre Ortodoksluğun benimsenmesi, Knez Vladimir’in anavatanına olan derin sevgisine dayanmaktadır ve Rusya’nın birleşik bir ulus olarak güçlenmesinde kilit bir rol oynamıştır. Putin, kilisenin ulusal birlik ve kültürel koruma konularında önemli bir rol oynadığını ve Velikorus ideolojisinin bu bağlamda güçlü bir temele

49 Президент России, “Приём по случаю тысяçелетия преставления святого равноапостольного князя Владимира”, <http://www.kremlin.ru/events/president/news/50068>, [Erişim Tarihi: 14.03.2024].

dayandığını vurgulamaktadır. Kilisenin toplumsal birliği sağlama ve kültürel değerleri koruma görevi, Putin'in liderlik felsefesinde merkezi bir yer tutmaktadır.

Mikro Yapı

Gönderide, Kremlin'de Knez Vladimir'in bininci doğum yıl dönümünün kutlandığı basit bir dil kullanılarak ifade edilmiş ve Putin'in Patrik Kirill ile katıldığı resepsiyonun görsellerine yer verilmiştir. Haberde, resepsiyonda yapılan konuşmalar hakkında bilgi verilmektedir.

Örnek Analiz 7

Şekil 7. 2 Nisan 2016 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 02.04.2016

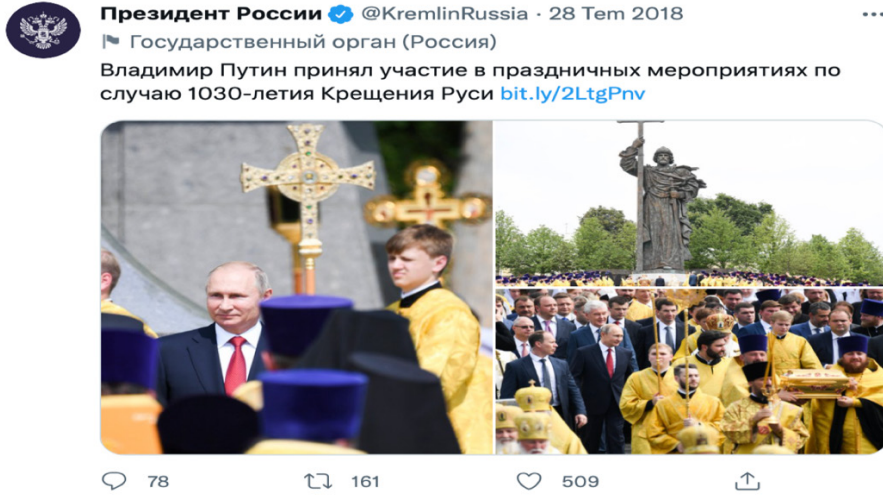
Makro Yapı

02 Nisan 2016 tarihli tweetin çevirisi, “Vladimir Putin, Rusya ve Belarus Halklarının Birlik Günü’nde Aleksandr Lukaşenko’ya tebrik gönderdi” şeklindedir. Tweet 177 kez retweetlenmiş, 212 kez beğenilmiş ve 38 yorum almıştır. Tweette Putin’in Belarus Devlet Başkanı Lukaşenko’ya Rusya ve Belarus Halklarının Birlik Günü dolayısıyla tebrik telgrafi gönderdiği belirtilmiştir. Telgrafta, Birlik Devletinin güçlenerek devam ettiği ve Sovyet sonrası alanda daha geniş birleştirici yapıların oluşturulmasına olanak sağladığı vurgulanmıştır. Putin, iki ülke arasındaki müttefikliği her alanda güçlendirmeyi hedeflemektedir. Tweette aynı zamanda Belarus’un stratejik önemine dikkat çekilmiş ve Kremlin’in bakış açısına göre Belarus’un NATO’ya karşı koyabileceği bir cephede bulunduğu vurgulanmıştır. Belarus’un ekonomik ve siyasi bağımsızlığının yanı sıra Rusya’ya bağımlı olduğunu belirtmek, Velikorus ideolojisinin politikalarının Belarus’ta da etkin olduğunu göstermektedir. Kremlin’in Belarus’u “Rus Dünyası”nın ayrılmaz bir parçası olarak görmesi ve Belarus’un Moskova’nın politikalarına tamamen entegre olmuş olması, Velikorus ideolojisinin bölgesel politikalara etkisini göstermektedir.

Mikro Yapı

Tweette kullanılan dil özlü ve resmî olup, diplomatik jesti aktarmaya odaklanmıştır. Cümle yapısı basittir ve özne-fiil-nesne kalıbı baskındır. Genel olarak, mikro düzeydeki analiz, diplomatik bir eylemin açıklığı ve doğrudan iletimi için yapılandırılmış bir metin ortaya koymaktadır.

Örnek Analiz 8

Şekil 8. 28 Temmuz 2018 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 28.07.2018

Makro Yapı

28 Temmuz 2018 tarihli tweetin çevirisi, “Vladimir Putin, Rusya’nın vaftiz edilişinin 1030. yıl dönümü kutlamalarına katıldı” şeklindedir. Tweet 161 kez retweetlenmiş, 509 kez beğenilmiş ve 78 yorum almıştır. Putin’in Rusya’nın 1030. vaftiz yıl dönümü anma törenine katılması, Velikorus ideolojisinin eylemleri aracılığıyla bir tezahürü olarak hizmet etmektedir. Putin bu etkinliğe katılarak sembolik olarak kendisini Rusya’nın tarihî ve kültürel mirasıyla aynı hizaya getirmekte ve Velikorus’un Rus devletinin sürekliliğini ve büyüklüğünü vurgulayan söylemini güçlendirmektedir. Ayrıca, Putin’in Rus din adamları ve çeşitli Ortodoks kiliselerinden temsilcilerle birlikte bulunması, Slav halkları arasında birliği teşvik etmeyi amaçlayan Velikorus ideolojisinin temel bir ilkesi olan uluslar arasında ortak bir Ortodoksluğu teşvik etme taahhüdünü ifade etmektedir. Ayrıca Putin’in dinî törenlere ve etkinliklere aktif katılımı, Ortodoksluğun Rusya’nın ulusal kimliğini ve direncini şekillendirmedeki önemini altını çizmektedir ki bu da Rus halkının Ortodoks Hristiyanlık bayrağı altındaki kalıcı gücünü ve birliğini kutlayan Velikorus ideolojisinin kilit bir yönü olmaktadır.

Mikro Yapı

“Vladimir Putin, Rusya’nın vaftiz edilişinin 1030. yıl dönümü kutlamalarına katıldı” tweeti geçmiş zamanda basit bir cümleden oluşmaktadır. “Vladimir Putin” öznesini, “katıldı” filini ve “Rusya’nın vaftiz edilişinin 1030. yıl dönümü kutlamalarına” nesnesini içermektedir. Cümle yapısı basittir, karmaşık tümceler veya ifadeler yoktur.

Örnek Analiz 9

Президент России @KremlinRussia · 24 Ağu 2018

Государственный орган (Россия)

#Кремль: Трёхсторонняя встреча глав России, Южной Осетии и Абхазии bit.ly/2LoeRjl

23

84

260

Şekil 9. 24 Ağustos 2018 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: KremlinRussia, 24.08.2018

Makro Yapı

24 Ağustos 2018 tarihli tweetin çevirisi, “Kremlin: Rusya, Güney Osetya ve Abhazya başkanlarının üçlü toplantısı” şeklindedir. Tweet 84 kez retweetlenmiş, 260 kez beğenilmiş ve 23 yorum almıştır. Tweette, Putin’in Abhazya Cumhurbaşkanı Raul Hacimba ve Güney Osetya Cumhurbaşkanı Anatoli Bibilov ile Moskova’da bir araya geldiği belirtilmiştir. Putin, Rusya’nın bu ülkelerin bağımsızlığını tanınmasının 10. yıl dönümünü vurgulayarak önemini dile getirmiş ve bu önemli günü birlikte kutladıklarını ifade etmiştir. İkili ilişkilerin güçlendiğini vurgulayan Putin, bağları daha da geliştirmeyi planladıklarının altını çizmiştir.⁵⁰ Rusya, Gürcistan ile 2008’de yaşanan savaşın ardından Güney Osetya ve Abhazya’nın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke olmuştur. Bu adım, Rusya’nın Sırbistan’a verdiği destekle ve Batı’nın Kosova’nın bağımsızlığını desteklemesiyle şekillenmiştir. Bu hamle, Moskova’nın Kafkasya ve Gürcistan’daki etkisini

50 Президент России, “Vstreça s Raulem Hadjimboy i Anatolijem Bibilovim”, <http://kremlin.ru/events/president/news/58372>, [Erişim Tarihi: 15.03.2024].

artırmayı hedeflemiştir. Rusya, bu iki ülkeyi uluslararası alanda savunmaya devam etmekte ve ilişkileri geliştirmeye çalışmaktadır. Bu politikalar, Putin'in Velikorus ideolojisine dayalı olarak Rusya'nın bölgedeki gücünü artırmaya yönelik bir yansımasıdır.

Mikro Yapı

“Kremlin: Rusya, Güney Osetya ve Abhazya başkanlarının üçlü toplantısı” kısa bir başlık tarzı duyuru sunmaktadır. Özne olarak kullanılan “Kremlin” ismi ve ardından ana konunun girişini gösteren iki nokta üst üste ile yapılandırılmıştır. Ardından gelen “Rusya, Güney Osetya ve Abhazya başkanlarının üçlü toplantısı” cümlesi cümlenin nesnesi olarak işlev görmektedir ve öznenin eylemini veya olayını tanımlamaktadır. Cümle fiillerden yoksun, başlıklara özgü kısalık ve doğrudanlığı korumaktadır. Haberin özünü özetleyerek, Kremlin'in mekân veya organizatör olarak hizmet ettiği Rusya, Güney Osetya ve Abhazya başkanları arasında üçlü bir toplantı olduğunu aktarmaktadır.

Örnek Analiz 10

Şekil 9. 12 Temmuz 2021 tarihinde KremlinRussia tarafından atılan tweet ile ilgili görsel

Kaynak: *KremlinRussia*, 12.07.2021

Makro Yapı

12 Temmuz 2021 tarihli tweetin çevirisi, “Başkan tarafından ‘Ruslar ve Ukraynalıların Tarihsel Birliği Üzerine’ adlı makale yayımlandı” şeklindedir. Tweet 232 kez retweetlenmiş, 431 kez beğenilmiş ve 206 yorum almıştır. Putin, makalesinde Ruslar ve Ukraynalılar arasındaki ortak kökene vurgu yaparak, “Ukrayna” kelimesinin eteklerinde, yakınında yerleşim yerlerini ifade ettiğini belirtmiştir. Aynı kilise altında yüzyıllar boyunca bir arada olduklarını ve tarihî birlikte yazdıklarını savunmuş, ortak bir millet olduklarını dile getirmiştir. İkili ilişkilerde yaşanan çöküşü Rus karşıtı yabancı güçlere bağlamış ve Ukrayna'nın bir bütün olarak Rusya ile ortaklığında gerçek egemenliğin mümkün olduğunu öne sürmüştür. Putin, Ukrayna'nın Rus topraklarını işgal ettiğini ve Kiev'in Donbas bölgesini ilhak ettiğini iddia etmiştir. Doğu Avrupa'daki otoriter politikalarını sürdüren Rusya, Kırım'ı kendi topraklarına katarken ve

Donbas bölgesinde askerî varlığını güçlendirirken Ukrayna üzerinde nüfuz alanını artırmıştır. Putin, Rusya'nın en eski devletlerden biri olduğuna inanarak ve Doğu Avrupa Slav uluslarını Rusya çatısı altında birleştirmeye çalışarak emperyal milliyetçiliğe yön vermektedir. Ukrayna, Baltık ülkeleri ve Kazakistan'daki etnik Ruslar veya Rusça konuşanlar da Rusya'nın etki alanına dâhil edilmektedir. Putin, Orta Çağ'daki Kiev Knezliğini Rusya'nın geçmişi olarak kabul ederek, Kiev'i Rus şehirlerinin en önemlisi olarak görmekte ve Rusya'nın lider rolünü vurgulamaktadır. Rus üst kimliği politikaları, Batı ve ABD'ye karşı Doğu Avrupa üzerinden uygulanmaktadır ve Ukrayna ile Belarus halklarının Rus halkından ayrı olmadığı vurgulanmaktadır.⁵¹

Mikro Yapı

“Ruslar ve Ukraynalıların Tarihsel Birliği Üzerine” adlı makale yayınlandı” tweeti kısa bir bildiri niteliğindedir. Özne işlevi gören “Ruslar ve Ukraynalıların Tarihsel Birliği Üzerine” adlı makale” isim tamlamasının ardından makalenin yayınlandığını belirten ‘yayınlandı’ eylem fiili ile yapılandırılmıştır. İfade, duyurularda sıklıkla görülen özlü üsluba bağlı kalarak ayrıntı içermemiştir. “Ruslar ve Ukraynalıların Tarihsel Birliği Üzerine” başlıklı bir makalenin yayınlandığını kısa ve öz bir şekilde bildirmiştir.

Sonuç

Tarihin derinliklerinden günümüz jeopolitik manzarasına uzanan çağdaş Rusya'nın geniş anlatısında Velikorus ideolojisi, ulusun kimliğini ve yörüngesini şekillendiren belirleyici bir güç olarak ortaya çıkmaktadır. Bir zamanlar Sovyetler Birliği'nin egemenliği altında olan geniş toprakları kapsayan modern Rusya, imparatorluk geçmişinin izlerini taşımakta, eski Sovyet topraklarının %70'ini kapsamakta ve farklı bölgeler üzerindeki hegemonik etkisini sürdürmektedir. Bu anlatının merkezinde, Rus devletinin tarihsel çekirdekleri, özellikle de ulus olma tohumlarının zamanla yeşerdiği Novgorod, Kiev ve Moskova bölgeleri yer almaktadır. Orta Çağ Kiev Rusya'sından İmparatorluk Rusya'sının ihtişamına kadar Velikorus'un mirası, fetihler, ayaklanmalar ve dönüşümlerle gelişerek varlığını sürdürmüştür. Veliki Novgorod antik kenti de bu kalıcı mirasın bir sembolü olmaktadır.

Putin'in liderliğinde Rusya, Velikorus'un imparatorluk geleneklerinden ilham alarak küresel bir güç merkezi olma konumunu geri kazanmak için tarihi bir misyona girişmiştir. Putin'in milliyetçilik, Ortodoks değerler ve jeopolitik pragmatizmin bir karışımıyla karakterize edilen stratejik manevraları, modern dünyanın karmaşıklıklarına yön verirken geçmişin ihtişamını yeniden canlandırmaya yönelik uyumlu bir çabayı yansıtmaktadır. Komşu bölgelerdeki iddialı politikaları ve uluslararası sahnedeki stratejik angajmanları sayesinde Putin, Rusya'nın etkisini sınırlarının çok ötesine taşımaya çalışarak geçmişteki imparatorluk hırslarını yankılamıştır.

51 Prezident Rossii, “Statya Vladimira Putina ‘Ob istoričeskom edinstve russkih i ukraintsev’”, <http://www.kremlin.ru/events/president/news/66181>, [Erişim Tarihi: 18.03.2024].

Kırım'ın ele geçirilmesi, Kafkasya ve Orta Asya'da gücün pekiştirilmesi ve Doğu Avrupa'da ittifakların geliştirilmesi, Putin'in Velikorus ruhunu yeniden canlandırma vizyonunun tezahürleri olarak hizmet etmektedir.

Velikorus ideolojisinin yayılması, resmî devlet kanallarından kültürel uygulamalara ve dinî sembolizme kadar Rus toplumunun çeşitli yönlerinde ifadesini bulmaktadır. Cumhurbaşkanlığı resmî Twitter hesabı gibi platformların kullanımı, kolektif hafızayı şekillendirmek, tarihsel anlatıları yeniden şekillendirmek ve Velikorus'un ideallerine dayanan ulusal birlik duygusunu teşvik etmek için güçlü bir araç olarak hizmet etmektedir. Rusya 21. yüzyılın karmaşıklığı içinde yol alırken, Velikorus ideolojisi iç siyaset, dış politika ve ulusal kimlik üzerinde derin bir etki yaratmaya devam etmektedir. Putin Rusya'sı, tarihsel revizyonizm, kültürel canlanmacılık ve jeopolitik manevraların stratejik bir karışımıyla, Velikorus'un kalıcı mirasının rehberliğinde dünya sahnesinde kendine özgü bir yol çizmeye çalışmaktadır. Bu büyük anlatıda, tarihin yankıları yankılanmakta ve gelenek ile modernliğin, arzu ile hırsın kesiştiği noktada duran bir ulusun kaderini şekillendirmektedir.

Bir diğer yandan SSCB'nin dağılmasıyla birlikte kimlik sorunlarıyla yüzleşen Rusya'nın, imparatorluk ve komünizm mirası arasında sıkışıp kaldığı gözlemlenmiştir. Bu dönemde, Panslavizm politikalarına benzer şekilde Avrasyacılık ideolojisini benimsemesi dikkat çekmiştir. Rusya, Slav halkının devamını sağlamakla kalmayıp, politikasını Asya ve Avrupa'ya doğru genişletmiştir. Bu şekilde, Rusya'nın geçmişteki imparatorluk ve birlik mirası, ülkenin etkisini Avrasya'nın tüm bölgelerine yayarak Rusya'nın süper güç statüsünün yeniden tesis edilmesine zemin hazırlamıştır.

Analiz edilen tweetler, Velikorus ideolojisinin Putin'in liderliği altında Rusya'nın iç ve dış politikalarının çeşitli yönlerini nasıl etkilediğine dair kapsamlı bir görüş sunmaktadır. İlk olarak, Putin'in demografik programlara ve nüfus artışını artırmaya yaptığı vurgu, Rus kimliğinin ve nüfuzunun korunmasına ve genişletilmesine öncelik veren Velikorus ideolojisinin temel yönünü yansıtmaktadır. Bu durum, Velikorus'un Rus ulusunu güçlendirmeye odaklanmasıyla uyumlu olarak, üç çocuklu ailelerin norm haline gelmesi çağrısında açıkça görülmektedir. İkinci olarak, Putin'in Romanov Hanedanlığı'nın yıl dönümü anısına düzenlenen sergiyi ziyareti, Velikorus ideolojisiyle stratejik uyumunu yansıtmakla kalmamakta, aynı zamanda Rusya'nın eski topraklar üzerindeki egemenlik iddialarını Ortodoksluk aracılığıyla güçlendirme isteğini de vurgulamaktadır. Bu davranış Ortodoksluk, Rus kimliği ve Velikorus ideolojisinin temel ilkeleri arasındaki tarihsel bağları güçlendirmeye hizmet etmektedir. Putin bu önemli tarihî mirasa saygı göstererek, Rusya'nın Ortodokslukta derin kökleri olan büyük bir imparatorluk mirasının yasal varisi olduğunu sembolik olarak yeniden teyit etmektedir. Romanov Hanedanlığı ile kurulan bu bağlantı, Putin'in Velikorus ilkeleri doğrultusunda Rusya'nın tarihî büyüklüğünü ve toprak bütünlüğünü koruma konusundaki kararlılığının altını çizmektedir. Putin'in Rusya'yı, ulusal gurur ve birlik kaynağı olarak imparatorluk geçmişine dayanan müthiş bir küresel güç olarak yansıtmaya çabasını vurgulamaktadır. Bununla beraber, Kırım'ın Rusya Federasyonu'na

katılmasına ilişkin antlaşmanın imzalanması, eski imparatorluk topraklarının geri alınmasının Rusya'nın gücünü ve etkisini arttırmak için gerekli görüldüğü Velikorus ideolojisinin jeopolitik hedeflerini sembolize etmektedir. Bu eylem, Rusya'nın Kırım'la olan tarihî bağlarını güçlendirmekte ve Velikorus ilkeleri doğrultusunda etki alanını genişletme kararlılığını göstermektedir. Dahası, Putin'in güneydoğu Ukrayna'da Rusça konuşan vatandaşların haklarını korumaya odaklanması, Velikorus ideolojisinin önemli Rus nüfusuna sahip bölgeler üzerindeki nüfuzunu sürdürme vurgusuyla örtüşmektedir. Putin bu bireylerin haklarını savunarak Rusya'nın sınırlarının ötesindeki Rus çıkarlarının koruyucusu olma konumunu sağlamlaştırmaya çalışmakta ve Velikorus'un yayılcı eğilimlerini devam ettirmektedir. Putin, Rusya'nın iç ve uluslararası meselelerine yön verirken, Velikorus ideolojisi yol gösterici bir güç olmaya devam etmekte ve ülkenin yörüngesini emperyal geçmişi ve özelemleri doğrultusunda şekillendirmektedir.

KAYNAKÇA

Araştırma ve İnceleme Eserler

- Biryukov, Sergey V., “K Novım Konturam ‘Russkogo Proekta’”, *Voprosı Natsionalizma*, 1/33, (2021), s.102-113.
- Blakkisrud, Helge, “Blurring the boundary between civic and ethnic: The Kremlin’s new approach to national identity under Putin’s third term”, *The New Russian Nationalism: “Imperialism, Ethnicity and Authoritarianism 2000-2015”*, ed. Pål Kolstø, Helge Blakkisrud, Edinburgh University Press, Edinburgh 2016, s. 249-274.
- Bugrov, Konstantin D. – Sokolov, Sergey V., *İstoriya Rossii: Kratkiy Kurs*, İzdatelstvo Uralskogo Universiteta, Yekaterinburg 2018.
- Çaşın, Mesut H. – Derman, Giray S., *Rus Dış Politikasındaki Değişim ve Kremlin Penceresinden Yeni Ufuklar*, SRT Yayınları, İstanbul 2016.
- Dontsev, Sergey P., “Prezident v Sisteme Gosudarstvenno-konfessionalnih Otnoşeniy Sovremennoy Rossii”, *Politicheskie Nauki*, 4, (2019), s. 216-239.
- Kılavuz, İdil T. “Sovyetler Birliği’nde Rus Milliyetçiliği ve Rus Millî Kimliğinin Gelişimi”, *Siyasal: Journal of Political Science*, 26/2, (2017), s. 79-110.
- Kurat, Nimet A., *Rusya Tarihi: Başlangıçtan 1917’ye Kadar*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1987.
- Laruelle, Marlene, *The “Russian World:” Russia’s Soft Power and Geopolitical Imagination*, Center on Global Interests, Washington 2015.
- Light, Margot, “Nationalism and Identity in the former Soviet Union”, *METU Studies in Development*, 27/3, (2000), s. 45-62.
- Marçukov, Andrey V., *Ukrainskoe Natsionalnoe Dvijenie. USSR. 1920-1930-e Godı*, Nauka, Moskva 2006.
- Markowitz, Fran, “Not Nationalist: Russian Teenagers’ Soulful A-Politics”, *Europe-Asia Studies*, 51/7, (1999), s. 1183-1198.
- Martsinkeviç, Yuliya A., “Pravoslavnaya Tserkov i Pravitelstvennaya Politika Rossii v Posledney Çetverti XIX Veka”, *Vesnik MDPU imya İ.P. Şamyakina*, 1/16, (2007), s. 62-66.
- Miller, Aleksey, “Natsionalnaya İdenitiçnost na Ukraine: İstoriya i Politika”, *Rossiya v Globalnoy Politike*, 20/4, (2022), s. 46-65.
- Oushakine, Serguei A., *The Patriotism of Despair: Nation, War, and Loss in Russia*, Cornell University Press, Ithaca 2009.
- Schäffne, Christina –Wenden Anita L., *Language & Peace*, Routledge, London 1995.
- Sorenson, Thomas C., “Pobedonostsev’s Parish Schools: A Bastion against Secularism”, *Religious and Secular Forces in Late Tsarist Russia: Essays in Honor of Donald W. Treadgold*, ed. Charles E. Timberlake, University of Washington Press, Seattle 1992, s. 185-205.
- Sperling, Valerie, “Making the Public Patriotic: Militarism and Anti-militarism in Russia”, *Russian Nationalism and the National Reassertion of Russia*, ed. Marlene Laruelle, Routledge, London 2010, s. 218-271.
- Şevçenko, Vladimir N., *Jiznesposobnost Rossiyskogo Gosudarstva kak Filosofsko-Politichesкая Problema*, İF RAN, Moskva 2006.
- Tolz, Vera, *Inventing the Nation – Russia*, Oxford University Press, Oxford 2001.
- Tsipin, Vladislav vd., *İstoriya Russkoy Pravoslavnoy Tserkvi*, Prosveşçenie, Moskva 2017.
- Van Dijk, Teun A., “Critical Discourse Analysis”, *The Handbook of Discourse Analysis*, ed. Deborah Schiffrin vd., Blackwell Publishers Ltd, Oxford 2015, s. 466-485.

- Van Dijk, Teun A., *News as Discourse*, Lawrence Erlbaum Associates Inc., Hillsdale 1991.
- Van Dijk, Teun A., “The Interdisciplinary Study of News as Discourse”, *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*, ed. Nicholas W. Jankowski – Klaus B. Jehsen, Routledge, London 1991, s. 108-120.
- Yergin, Daniel – Gustafson, Thane, *Russian 2010: And What it Means for the World*, Nicholas Brealey Publishing, London 1994.
- Yeşilot, Okan, “The Crimean Crisis in the Context of New Russian Geopolitics”, *Insight Turkey*, 16(2), (2014), s. 167-181.
- Yeşilot, Okan – Özdemir, Burcu, “Turkish-Russian Relations in the Putin Era”, *Contemporary Turkish-Russian Relations from Past to Future*, ed. İlyas Topsakal – Ali Askerov, Istanbul University Press, Istanbul 2021, s. 27-38.
- Zevelev, İgor, *Russia and Its New Diasporas*, United States Institutes of Peace Press, Washington 2001.
- Elektronik Kaynaklar**
- DW, “Spravka: ‘Russkiy Proekt’ i ego 10 russkih voprosov”, <https://www.dw.com/ru/справка-русский-проект-и-его-10-русских-вопросов/a-2377339>, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].
- Gayda, Fedor “Konservatori i parlament: proekt reform Gosudarstvennoy dumı v 1907-1917 godah.”, <https://politconservatism.ru/articles/konservatory-i-parlament-proekty-reformy-gosudarstvennoj-dumy-v-1907-1917-godah> [Erişim Tarihi: 14.04.2024].
- Govorit Moskva, “Putin nadeetsya, što 100-letie revolyutsii podvedyot čertu pod raskolom obščestva”, <https://govoritmoskva.ru/news/139839/> [Erişim Tarihi: 15.04.2024].
- Gudkov, Lev, “Novogodniy balans: Posle stabilnosti”, <https://www.vedomosti.ru/newspaper/articles/2008/12/30/novogodnij-balans-posle-stabilnosti>, [Erişim Tarihi: 19.04.2024].
- KremlinRussia, (12.12.2012): <https://x.com/KremlinRussia/status/278.777.5716829429769> [Erişim Tarihi: 11.03.2024].
- KremlinRussia, (04.11.2013): <https://x.com/kremlinrussia/status/397.358.781434044417> [Erişim Tarihi: 11.03.2024].
- KremlinRussia, (18.03.2014): <https://x.com/KremlinRussia/status/445.893.253993603072> [Erişim Tarihi: 11.03.2024].
- KremlinRussia, (20.11.2014): <https://x.com/KremlinRussia/status/535.440.561264926720>, [Erişim Tarihi: 11.03.2024].
- KremlinRussia, (28.07.2015): <https://x.com/KremlinRussia/status/626.047.373790289920>, [Erişim Tarihi: 13.03.2024].
- KremlinRussia, (20.11.2014): <https://x.com/KremlinRussia/status/102.317.1921318473733>, [Erişim Tarihi: 12.03.2024].
- KremlinRussia, (28.07.2018), <https://x.com/KremlinRussia/status/102.317.1921318473733>, [Erişim Tarihi: 17.02.2024].
- KremlinRussia, (12.07.2021), <https://x.com/KremlinRussia/status/141.458.9341414875136>, [Erişim Tarihi: 18.03.2024].
- Nezavisimaya, “Rossiya na rubeje tısayeletiy”, https://www.ng.ru/politics/1999-12-30/4_millennium.html, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].
- President of Russia, “Annual Address to the Federal Assembly of the Russian Federation”, <http://www.en.kremlin.ru/events/president/transcripts/22494>, [Erişim Tarihi: 25.07.2024].

- Prezident Rossii, “Statya Vladimira Putina ‘Ob istoričeskom edinstve russkih i ukraintsev’”, <http://www.kremlin.ru/events/president/news/66181>, [Erişim Tarihi: 18.03.2024].
- Prezident Rossii, “Otkrıtiye pamyatnika Aleksandru I”, <http://kremlin.ru/events/president/news/47044>, [Erişim Tarihi: 14.03.2024].
- Prezident Rossii, “Podpisan Dogovor o prinyatii Respubliki Kırım v Rossiyskuyu Federatsiyu”, <http://www.kremlin.ru/events/president/news/20604>, [Erişim Tarihi: 11.03.2024].
- Prezident Rossii, “Poslanie Prezidenta Federalnomu Sobraniyu”, <http://kremlin.ru/events/president/news/17118>, [Erişim Tarihi: 26.04.2024].
- Prezident Rossii, “Pozdravleniye Aleksandru Lukaşenko po sluçayu Dnya edineniya narodov Rossii i Belarusi”, <http://kremlin.ru/events/president/news/51630>, [Erişim Tarihi: 18.03.2024].
- Prezident Rossii, “Priyom po sluçayu tısayeçetiyu prestavleniya svyatogo ravnoapostolnogo knyazya Vladimira”, <http://www.kremlin.ru/events/president/news/50068>, [Erişim Tarihi: 14.03.2024].
- Prezident Rossii, “Pryamaya Liniya s Vladimirom Putinım”, <http://kremlin.ru/events/president/news/20796>, [Erişim Tarihi: 17.03.2024].
- Prezident Rossii, “Vıderjki iz vıstupleniya na tseremonii vruçeniya gosudarstvennih nagrad svyaşçennoslujitelıyam Russkoy pravoslavnoy tserkvi I drugih hristianskih konfessiy”, <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/21163>, [Erişim Tarihi: 03.05.2024].
- Prezident Rossii, “Vstreça s Raulem Hadjimboy i Anatolıem Bibilovım”, <http://kremlin.ru/events/president/news/58372>, [Erişim Tarihi: 15.03.2024].
- Pyatıy Kanal, “‘Nezavisimaya Gazeta’ opublikovala statyu Vladimira Putina. Rossiya: Natsionalny Vopros”, <https://www.5-tv.ru/news/49995/>, [Erişim Tarihi: 30.04.2024].
- Sabitova, Alina–Anisimova, Nataliya, “U nas net I ne mojet bit nikakoy drugoy obyedinyayuşçey idei, krome patriotizma”, <https://www.kommersant.ru/doc/2907316> [Erişim Tarihi: 14.04.2024].
- Tass.ru, “Kak prohodili inauguratsii prezidentov RF”, <https://tass.ru/info/5180412>, [Erişim Tarihi: 29.04.2024].

RECONSTRUCTING NATIONAL IDENTITY UNDER PUTIN'S LEADERSHIP: THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN PROPAGATING GREAT RUSSIAN IDEOLOGY

Samet YERKÖY*

Vladimir Putin's adoption of the Great Russian philosophy marks a significant shift from modernity to traditional values and cultural identity in Russia. This ideology, drawing on historical themes of nationalism, autocracy, and Orthodoxy, is a deliberate move to assert Russia's uniqueness in the face of perceived Western influence.

However, there are several complex issues associated with the revival of Great Russian ideology. Its consistency with Russia's multicultural reality is questioned, despite its appeal to conservative and nationalist sentiments. What provisions does it make for Russia's diverse ethnic and religious groups? How does it affect interethnic relations and minority rights? Moreover, what impact does it have on Russia's international relations and geopolitical objectives?

The purpose of this study is to investigate the historical foundations and current relevance of Putin's Great Russian policy. The study aims to clarify the challenges of negotiating nationalism, cultural identity, and diversity in contemporary Russia by looking at its ideological underpinnings, socio-political ramifications, and impact on both domestic and foreign affairs.

The study examines how Putin disseminates the Great Russian ideology on Twitter within Russia's social media platforms. It analyzes messages sent from the Russian Presidency's official Twitter account during Putin's third term in office until the end of 2021. This study examined Putin's statements on Twitter to assess how the Great Russian ideology is reflected.

The study employed the method of critical discourse analysis developed by Teun A. Van Dijk. This method of analysis examines how language both reflects and shapes power dynamics, inequalities, and functions within social and political contexts. It draws on insight from various academic disciplines to reveal the meanings that underlie texts, conversation, and content. By analyzing Putin's tweets, this approach focuses on comprehending the ideologies, power dynamics, and disparities embedded within the text, discourse, and content.

When the story of contemporary Russia is examined, it becomes clear that the Great Russian ideology has played a crucial role in shaping the nation's identity and direction. Inspired by

---

* Ph.D., Istanbul / Türkiye, yerkoysamet@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2682-4986

the imperial traditions of Great Russia, Russia, under Putin's leadership, has embarked on a historic mission to recover its place as a worldwide power center. The idea of Great Russia is being spread across Russian society through a variety of means, including cultural practices and official state channels. This is helping to forge national unity and shape collective memory. Putin's geopolitical maneuvers, utilizing platforms such as the official Presidential Twitter account, combine nationalism, Orthodox values, and geopolitical pragmatism to bring back the previous glory in the complex modern world. Putin's ambitious policies in neighboring regions and his international involvement are reminiscent of Great Russia's imperial aspirations.

However, the propagation of the Great Russian ideology also exposes geopolitical issues and social discord in Russia. As it works to fortify national identity and broaden its sphere of influence, it must contend with issues like identity crises brought on by the fall of the Soviet Union and the need to strike a balance between the legacy of imperialism and modern reality. Russia's position on matters ranging from demographic policies to territorial disputes is influenced by this ideological renaissance, which has consequences for both domestic politics and international relations. Comprehending the subtleties of Great Russian ideology is vital in evaluating Russia's actions in the international arena and managing its position within the dynamic geopolitical landscape.

Following the Soviet Union's collapse, Russia navigated identity challenges, oscillating between its imperial and communist legacies. Adopting Eurasianist ideology similar to Pan-Slavism policies, Russia sought to expand its political power throughout Asia and Europe while simultaneously defending Slavic peoples. Thus, Russia's unionist and imperial past prepared the way for it to reclaim its position as an Asian superpower.

Analyzing the tweets provides insights into how Putin's leadership, guided by Great Russian ideology, influences Russia's strategies. His emphasis on population expansion and demographic initiatives is consistent with Great Russia's objective of enhancing Russian identity. Putin's visits to honor the Romanov Dynasty strengthen Russian identity and Orthodoxy while projecting strength around the world. Great Russia's geopolitical aspirations are demonstrated by actions such as the Crimea deal, which emphasize territory reclamation for Russia's dominance. Russia's influence outside its boundaries is strengthened by its defense of the Russian-speaking communities in southeast Ukraine. Consequently, the tweets show how Putin's actions are shaped by Great Russian ideology, guiding Russia's trajectory in alignment with its imperial past.

In conclusion, the revival of the Great Russian ideology under Putin represents a significant shift in Russia's national identity and geopolitical strategy. This study highlights the intricate relationship between nationalism, cultural identity, and diversity in contemporary Russia, while providing a comprehensive analysis of how Great Russian ideology shapes Russia's internal and external affairs. Understanding this ideology is essential for evaluating Russia's actions on the international stage and navigating the complex geopolitical landscape it inhabits.